

วิธีชนบทไทย

โดย
นายวิทยา ชลสุวรรณ

โครงการวิจัย สร้างสรรค์และการจัดการความรู้
ประจำปีงบประมาณ 2557
ลิขสิทธิ์ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวง

หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
Barcode.....
เลขเรียกหนังสือ.....
.....
หนังสืออ้างอิง ใช้เฉพาะในห้องสมุดเท่านั้น

THE WAY OF THAI RURAL

Mr.WITTAYA CHOLSUWAT

A Research Project of Education, Creativity
and Knowledge Management
Year 2014

Copyright of Bunditpatanasilpa Institute
The Ministry of Culture

ชื่องานสร้างสรรค์	วิถีชนบทไทย
ชื่อผู้สร้างสรรค์	นายวิทยา ชลสุวัฒน์
ปีงบประมาณ	2557

โครงการงานสร้างสรรค์เรื่อง “วิถีชนบทไทย” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์สองมิติลักษณะเหมือนจริงรูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ด้วยวิธีการเขียนสีอะคริลิกแบบป้ายฝีแปรงซ้อนน้ำหนักบางทับบาง ซึ่งมีแนวความคิด แรงบันดาลใจจากเรื่องสภาวะการเปลี่ยนแปลงของชาวชุมชนวัดไก่อ่เตี้ย แถบลุ่มน้ำท่าจีน ในจังหวัดสุพรรณบุรี และอิทธิพลจากศิลปะเรียลลิสม์ ในศตวรรษที่ 19 เรื่องการเขียนภาพชีวิตความเป็นจริงของผู้คน ทั้งนี้เพื่อสะท้อนภาพการดำเนินชีวิตโดยใช้รูปทรงจากเครื่องสานและถุงพลาสติก ที่มีความต่างด้านสาระของวัสดุธรรมชาติและวัสดุสังเคราะห์เป็นสื่อ “เปรียบเทียบ” ถึงสภาวะการณ์ปัจจุบันที่มีความเจริญในการผลิตแบบอุตสาหกรรมใหม่ซึ่งต่างจากในอดีตที่เป็นอุตสาหกรรมแบบครัวเรือน และให้เกิดความตระหนักถึงความงดงามของวิถีชีวิต ภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมิให้เลือนหายไปกับความเจริญทางวัตถุที่มาพร้อมกับกาลเวลา

TITLE	The Way of Thai Rural
ARTIST	Mr.Wittaya Cholsuwat
YEAR	2014

The project art "The Way of Thai Rural" is the creation of two-dimensional visual art, the virtual nature of Thai contemporary art. By acrylic painting brushwork a certain volume Thin Layers. The concept Inspired by the changing conditions community Wat Kai Tia Tah Chin River in Suphanburi province and influenced by the art of 19th century about the reality of lives. This is to reflect the lifestyle using form from wickerwork and a plastic bag. A materially different aspects of natural and synthetic materials as a medium. "Contrast" to the current situation where there is a boom in the production of new industries, unlike in the past, which is a household industry. And an awareness of the beauty of life. The wisdom of the ancestors, that dissolved with the growth of the material that comes with time.

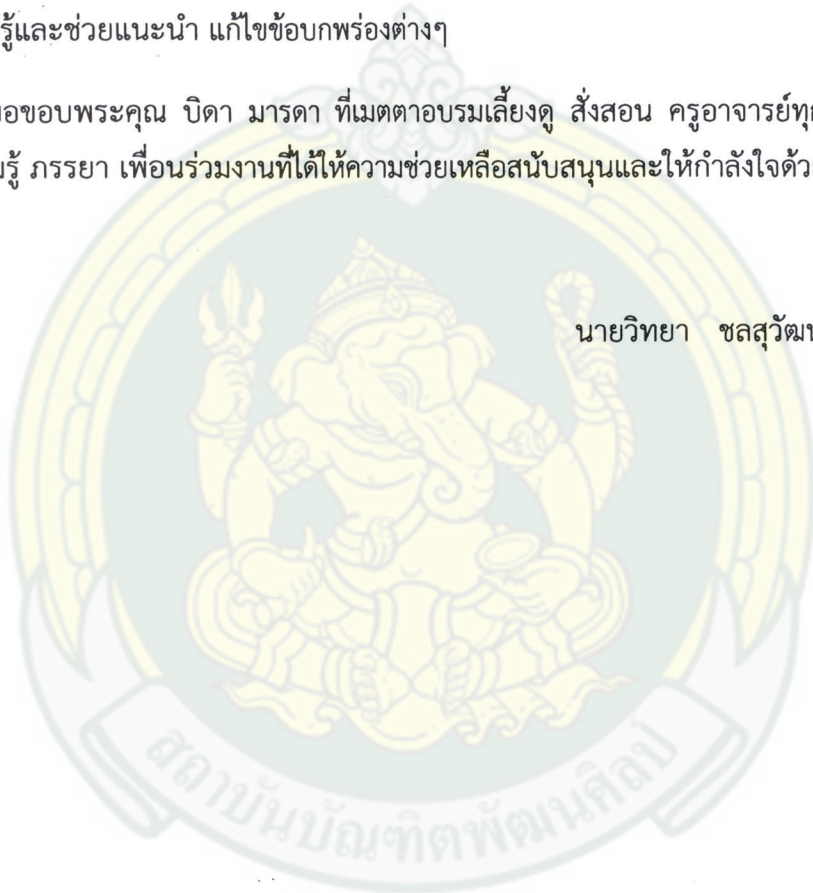
กิตติกรรมประกาศ

การสร้างสรรคผลงานวิจัยชุดที่สอง ในชื่อโครงการ “วิถีชนบทไทย” นี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสำเร็จอันเนื่องมาจากการจัดสรรงบประมาณประจำปี 2557 การให้ทุนดำเนินการวิจัยและงานสร้างสรรค์ โดยฝ่ายวิจัยและนวัตกรรม สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

ข้าพเจ้าขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์สุรพงษ์ สมสุข อาจารย์ประจำคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ ภาควิชาจิตรศิลป์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำปรึกษาโครงการ ให้ความรู้และช่วยแนะนำ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ

ข้าพเจ้าขอขอบพระคุณ บิดา มารดา ที่เมตตาอบรมเลี้ยงดู สั่งสอน ครูอาจารย์ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ภรรยา เพื่อนร่วมงานที่ได้ให้ความช่วยเหลือสนับสนุนและให้กำลังใจด้วยดีตลอดมา

นายวิทยา ชลสุวัฒน์

สารบัญ

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา	2
สมมติฐานของการศึกษา	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
แหล่งข้อมูล	3
อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า	4
การเสนอผลงาน	5
บทที่ 2 ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	9
ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ	9
ทัศนคติที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์	10
อิทธิพลและแรงบันดาลใจ	10
บทที่ 3 การกำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์	13
วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน	13
ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์	15
บทที่ 4 การดำเนินงานสร้างสรรค์	22
ผลงานชิ้นที่ 1	22
ผลงานชิ้นที่ 2	24
บทที่ 5 สรุปและข้อเสนอแนะ	38
บรรณานุกรม	40
ภาคผนวก	41
ประวัติผู้วิจัย	43

สารบัญภาพ

		หน้า
ภาพที่ 1	สภาพแวดล้อมภายนอกที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในสังคมปัจจุบัน	6
ภาพที่ 2	สภาพแวดล้อมภายในที่มีทั้งของเก่า-ใหม่ปะปนกัน	6
ภาพที่ 3	เฟรมไม้ ผ้าดิบ ตัวอิง ลูกแม็ค	7
ภาพที่ 4	สีพลาสติกสีขาว แปรง ภาชนะผสมสี	7
ภาพที่ 5	มีดคัตเตอร์ ดินสอ ยางลบ	8
ภาพที่ 6	สีอะคริลิก เกียง พู่กัน จานสี ภาชนะบรรจุน้ำ ผ้าเช็ด	8
ภาพที่ 7	ผลงานของครูเบท์ (Courbet)	12
ภาพที่ 8	ผลงานของมิลเลท์ (Millet)	12
ภาพที่ 9	ผลงานของโดมียีท์ (Daumier)	12
ภาพที่ 10	การร่างภาพ	18
ภาพที่ 11	การลงสีพื้น	19
ภาพที่ 12	การลงน้ำหนัก	20
ภาพที่ 13	การเก็บรายละเอียด	21
ภาพที่ 14	ผลงานชิ้นที่ 1 “พลาสติกในตะกร้า”	26
ภาพที่ 15	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1	27
ภาพที่ 16	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1	27
ภาพที่ 17	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1	28
ภาพที่ 18	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1	28
ภาพที่ 19	แสดงลักษณะรูปทรงของผลงานชิ้นที่ 1	29
ภาพที่ 20	แสดงลักษณะเส้นของผลงานชิ้นที่ 1	29
ภาพที่ 21	แสดงลักษณะสีของผลงานชิ้นที่ 1	30
ภาพที่ 22	แสดงลักษณะน้ำหนักของผลงานชิ้นที่ 1	30
ภาพที่ 23	แสดงลักษณะพื้นผิวของผลงานชิ้นที่ 1	31
ภาพที่ 24	แสดงลักษณะที่ว่างของผลงานชิ้นที่ 1	31
ภาพที่ 25	ผลงานชิ้นที่ 2 “ตะกร้ากับถุงพลาสติก”	32
ภาพที่ 26	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2	33
ภาพที่ 27	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2	33
ภาพที่ 28	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2	34
ภาพที่ 29	รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2	34
ภาพที่ 30	แสดงลักษณะรูปทรงของผลงานชิ้นที่ 2	35
ภาพที่ 31	แสดงลักษณะเส้นของผลงานชิ้นที่ 2	35
ภาพที่ 32	แสดงลักษณะสีของผลงานชิ้นที่ 2	36
ภาพที่ 33	แสดงลักษณะน้ำหนักของผลงานชิ้นที่ 2	36
ภาพที่ 34	แสดงลักษณะพื้นผิวของผลงานชิ้นที่ 2	37
ภาพที่ 35	แสดงลักษณะที่ว่างของผลงานชิ้นที่ 2	37

บทที่ 1

บทนำ

ชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทไทยมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีการพึ่งพาอาศัยช่วยเหลือซึ่งกัน การปลูกบ้านเรือนที่อยู่อาศัยมักนิยมปลูกอยู่ในบริเวณใกล้ๆ กัน เป็นลักษณะของชุมชน มีการเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทรซึ่งกันและกัน ในด้านการประกอบอาชีพ วิถีชีวิตในสังคมชนบทยังต้องอาศัยพึ่งพิงอยู่กับสภาพของดิน น้ำ อากาศตามธรรมชาติ เช่น การประกอบอาชีพเกษตรกรรม ปลูกพืชผักสวนครัว อาหารการกินก็ต้องพึ่งทรัพยากรจากธรรมชาติ ธรรมชาติจึงเป็นตัวกำหนดวิถีชีวิตที่สำคัญของคนชนบท การดำเนินชีวิตของคนชนบทจึงไม่จำเป็นต้องซื้อกินเหมือนคนเมือง ดังนั้นวิถีชีวิตของคนชนบทจึงมีน้อยใช้น้อย

สิ่งที่กล่าวมานั้นจะเป็นเพียงสังคมชนบทในอดีตให้จดจำเท่านั้น เนื่องจากในยุคปัจจุบันเริ่มมีผู้คนต่างถิ่นทยอยย้ายถิ่นฐานเข้ามาหาเงินกระจายเข้าไปสู่สังคมชนบทมากขึ้น เมื่อความเจริญทางด้านอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจมีความเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว มีการแข่งขันกันมากขึ้น ชีวิตที่เคยหาเช้ากินค่ำก็ต้องแปรเปลี่ยนเป็นความรีบเร่งและเอาตัวรอดเพื่อให้ได้เงินมาจุนเจือครอบครัว ที่นับวันค่าใช้จ่ายก็มีแต่จะมากขึ้นทวีคูณเป็นเงาตามตัว จากความต้องการข้าวของเครื่องใช้สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ตามความเจริญของกระแสโลกแห่งวัตถุนิยม ซึ่งความเจริญที่ขาดการวางแผนอย่างยั่งยืนนี้ได้ขยายตัวเข้าสู่สังคมชนบทอย่างรวดเร็ว ทั้งเกิดจากผู้คนในสังคมเมืองย้ายถิ่นฐานเข้ามาอาศัยอยู่ และผู้คนในชนบทเองต่างเข้าไปทำงานในเมืองประกอบอาชีพเป็นลูกจ้างอยู่ในภาคอุตสาหกรรมโดยละทิ้งอาชีพที่มีอยู่ดั้งเดิม เช่น การเก็บเกี่ยวผลผลิตจากพืชไร่เปลี่ยนไปทำอาชีพที่เข้าใจว่ามีความมั่นคงถาวรขึ้น บ้างก็เข้าไปทำอาชีพรับจ้างทั่วไปหลังฤดูการเกษตรสิ้นสุดลง ทำให้ความเจริญแทรกซึมเข้ามาสู่วิถีชนบทอย่างรวดเร็ว จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางสังคมในชนบทในยุคปัจจุบัน ซึ่งคนชนบทเองก็ให้ความสำคัญกับเครื่องอำนวยความสะดวกที่มาพร้อมกับความเจริญเติบโตของสังคมเมืองและเศรษฐกิจ คนชนบทจึงได้ปรับตัวและตั้งรับโดยการเร่งหารายได้และต้องการข้าวของเครื่องใช้วัตถุใหม่ๆ เหล่านั้น เพื่อมาอำนวยความสะดวกและเพื่อให้ตามทันความเจริญในวิถีชีวิตแบบใหม่ที่ทันยุคทันเหตุการณ์ เห็นได้ชัดจากความพอเพียงพออยู่พอกินเริ่มหายไปจากวิถีชีวิตชนบท มีแต่ความฟุ้งเฟ้อเกินความจำเป็นที่รับเข้ามาโดยไม่รู้ตัว ประเทาะบบสิ่งของเงินผ่อนและวัตถุเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เอื้อประโยชน์อำนวยความสะดวกได้เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในสังคมชนบทในปัจจุบันอย่างไม่มีอาจจะปฏิเสธได้

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

วิถีชีวิตชนบทในอดีตมีความงาม มีความประณีตในการใช้ชีวิต มีประเพณีวัฒนธรรมที่ควรค่าแก่การอนุรักษ์ รวมทั้งกิจกรรมในชุมชนก็มีการปฏิสัมพันธ์กันเพื่อก่อให้เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งของชุมชน สิ่งที่เคยได้สืบทอดมานั้นในปัจจุบันกำลังเลือนหายไปจากสังคมชนบท อย่างเช่นสังคมแบบเครือญาติที่เคยมี

ความช่วยเหลือเกื้อกูลเอื้ออาทรต่างๆ ก็ลดน้อยลงเพราะแต่ละคนมีความเร่งรีบหารายได้มุ่งมั่นสร้างตนทำมาหากินในระบบเศรษฐกิจใหม่เพื่อให้ได้มาซึ่งสิ่งของตามความจำเป็นในสังคม ที่มีนวัตกรรมใหม่มาอำนวยความสะดวกให้เกิดความสบายและเป็นที่ยอมรับกันเองในสังคมแบบเครือข่าย ในทุกๆ บ้านมีข้าวของเครื่องใช้เพิ่มมากขึ้น ความเรียบง่ายเริ่มหายไปความรวดเร็วทันสมัยกลับเข้ามาเป็นหัวใจสำคัญในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน

ข้าพเจ้าได้ย้ายจากสังคมเมืองเข้ามาทำงานใช้ชีวิตในแถบชนบท และตั้งถิ่นฐานอยู่บริเวณแถบลุ่มน้ำภาคกลางของจังหวัดสุพรรณบุรี ได้สัมผัสและเห็นความเปลี่ยนแปลงของสภาพวิถีชีวิตในชนบท รวมถึงประเพณีวัฒนธรรมที่เริ่มผันแปรไป เรื่องของการแต่งกาย การพึ่งพาสิ่งของเครื่องใช้สมัยใหม่มากเกินไปจนเกินความจำเป็น ภูมิปัญญา วิถีชีวิตที่เรียบง่าย มีความงดงามในอดีตกำลังเลือนหายไปกับกาลเวลาและความเจริญที่ได้ทยอยหลั่งไหลเข้ามาสู่พื้นที่แห่งนี้

สาระทั้งหลายดังที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ ก็เพื่อต้องการสะท้อนให้เห็นความสำคัญของสังคมชนบทแบบดั้งเดิมที่บรรพบุรุษได้สืบทอดกันมาสู่รุ่นลูกหลานที่กำลังถูกกลืนเลือน และอาจเป็นการยากที่จะทำให้เกิดความตระหนักให้เห็นถึงคุณค่าแก่คนรุ่นใหม่ที่กำลังใช้ชีวิตอยู่ในชนบท ข้าพเจ้าได้แต่เพียงบอกเล่าด้วยผลงานศิลปะที่สื่อแสดงให้เห็นถึงความต่างของวัตถุสองชนิดที่มีประโยชน์ในการใช้สอยแต่รูปร่างไม่เหมือนกัน และต่างกันโดยสิ้นเชิงในด้านคุณค่าทางจิตใจ โดยใช้รูปทรงของเครื่องสานไม้ไผ่ที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่นมาเปรียบเทียบกับรูปทรงของถุงพลาสติกที่สืบทอดมาจากรุ่นสู่รุ่น และวิธีการเขียนด้วยสีอะคริลิกแบบบางทึบบางเข้าไป เพื่อเป็นการทดลองศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการสร้างสรรค์ผลงานด้วยสีสมัยใหม่ ซึ่งมีความสะดวกในวิธีการใช้และสามารถคงการรักษาสภาพผลงานได้ดีต่างไปจากโครงการครั้งก่อน ซึ่งใช้วิธีการเขียนด้วยสีฝุ่นผสมกาวน้ำที่พบปัญหาเรื่องการเก็บรักษาตัวผลงาน

โครงการสร้างสรรค์ผลงานในครั้งนี้เป็นการสร้างสรรค์ผลงานเชิงความคิด มีการเปรียบเทียบให้เห็นความต่างทางทัศนธาตุของรูปทรงทั้งสองชนิด มีแง่มุมแนวความคิดในเรื่องของวิถีการดำเนินชีวิตที่มีสภาพความเปลี่ยนแปลงของชีวิตและวัตถุสิ่งของเป็นไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ แต่สามารถดำเนินชีวิตอยู่ท่ามกลางกระแสความเจริญของวัฒนธรรมทางวัตถุ ให้ยังคงความเรียบง่ายบนรากเหง้าแห่งวิถีที่มีความประสานกลมกลืนกันอย่างสอดคล้อง พอเพียง

ความมุ่งหมายและวัตถุประสงค์ของการศึกษา

ข้าพเจ้าเกิดแนวความคิด มีแรงบันดาลใจ และความสนใจที่จะทำการสร้างสรรค์ผลงานเรื่องวิถีชีวิตของผู้คนชนบทท้องถิ่นภาคกลางในมุมมองหนึ่งที่มีการใช้สิ่งของเครื่องใช้ที่เกี่ยวข้อง และการเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตกับวัสดุสมัยใหม่ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเป็นจริงของวิถีสังคมชนบทจากการเปลี่ยนแปลงด้านวัฒนธรรมทางวัตถุอันเกิดจากความเจริญที่หลั่งไหลเข้ามา ผ่านสิ่งของประเภทเครื่องสานกับถุงพลาสติก ที่มีกาลเวลาผสมผสานกันระหว่างอดีตกับปัจจุบันเป็นสำคัญ

สมมติฐานของการศึกษา

ในการสร้างสรรค์ผลงานทัศนศิลป์โดยอาศัยทัศนธาตุต่างๆ รวมทั้งเนื้อหา แนวความคิด รูปแบบ อิทธิพลและแรงบันดาลใจ ลักษณะของวัสดุสิ่งของต่างๆ ที่ประกอบเป็นรูปทรงผนวกกับวิธีการเขียนด้วยสี อะคริลิกนั้น ในด้านรูปธรรมหนึ่ง สามารถแสดงให้เห็นถึงการเชื่อมโยงกันของผลงานที่มีแรงบันดาลใจจาก สภาพความเป็นจริงในปัจจุบันและวิธีการเขียนสีซ้อนน้ำหนักแบบบางทับบางที่สอดคล้องกัน ในด้านรูปธรรม สอง สามารถแสดงความขัดแย้งกันของตัวผิววัตถุที่นำมาเป็นสื่อทั้งสองชนิดด้วยการใช้พื้นฐานทางด้านศิลปะ ประกอบด้วยทัศนธาตุต่างๆ ดังที่จะกล่าวในบทต่อไป และสามในด้านการนามธรรม สามารถสะท้อนภาพวิถีชีวิต คนชนบท ให้ผู้ชมรับรู้และเข้าใจความสัมพันธ์ของวัตถุ การเปรียบเทียบ ความรู้สึกรับรู้ถึงการเปลี่ยนแปลงสภาพ กับความเจริญทางวัตถุที่เข้ามามีบทบาทในชีวิตที่เรียบง่ายนั้นออกมาเป็นภาษาทางทัศนศิลป์

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมลักษณะไทย โดยอาศัยรูปทรงประเภทเครื่องสานกับฉลุพลาสติก รวมทั้งบริบท สภาพแวดล้อมต่างๆ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงส่วนหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตของคนในชนบทไทย ที่มีความสัมพันธ์กันระหว่างคนกับสิ่งของ และการแปรเปลี่ยนกับสภาพความเจริญทางด้านนวัตกรรมใหม่ โดยเลือกใช้มุมมอง สาระของวัตถุทั้งสองชนิดภายในเรือนครัวเป็นตัวดำเนินเรื่อง ออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ทาง ทัศนศิลป์ลักษณะเสมือนจริงสองมิติ

นิยามศัพท์เฉพาะ

Objective Reality	ภาวะวิสัย วัตถุวิสัย รูปธรรม เหมือนจริง
Realism	ศิลปะลัทธิเรียลลิสม์ ศิลปะสำนึยม
Contrast	เปรียบเทียบ (ให้เห็นความแตกต่าง)
Sepia	สีน้ำตาลเข้ม

แหล่งข้อมูล

ชุมชนวัดไก่อ๊ตัย บ้านปากคลองตาลเสี้ยน ริมแม่น้ำท่าจีน ตำบลวังยาง อำเภอสรีประจันต์ จังหวัด สุพรรณบุรี

อุปกรณ์ที่ใช้ในการค้นคว้า

1) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

- กล้องบันทึกภาพนิ่ง
- สมุดบันทึก
- ปากกา

2) อุปกรณ์ที่ใช้ในการเตรียมพื้น ได้แก่

- เฟรมไม้จำขนาด 60 x 80 เซนติเมตร
- ผ้าใบดิบ
- ด้าย
- ลูกแม็ก
- สีพลาสติกสีขาว
- สีรองพื้น
- แปรงขนาด 2-3 นิ้ว
- ภาชนะสำหรับผสมสี

3) อุปกรณ์ที่ใช้ในการสร้างสรรค์ ได้แก่

- ดินสอ
- ยางลบ
- สีอะคริลิก
- เกียง
- พู่กันขนาดเบอร์ 4-7
- จานสำหรับผสมสี
- ภาชนะสำหรับบรรจุน้ำล้างพู่กัน

การเสนอผลงาน

เป็นผลงานด้านทัศนศิลป์เชิงเปรียบเทียบลักษณะเสมือนจริงสองมิติ รูปแบบจิตรกรรมไทยร่วมสมัย ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร จำนวนสองชิ้น ที่แสดงบรรยากาศ สภาพแวดล้อมส่วนหนึ่งภายในครัว ซึ่งประกอบไปด้วยสิ่งของสองชนิด ได้แก่ เครื่องสานและถุงพลาสติก โดยใช้วิธีการเขียนฝีแปรงด้วยสีอะคริลิคซ้อนน้ำหนักแบบบางทับบาง

ภาพที่ 1 สภาพแวดล้อมภายนอกที่พบเห็นได้บ่อยครั้งในสังคมปัจจุบัน

ภาพที่ 2 สภาพแวดล้อมภายในที่มีทั้งของเก่า-ใหม่ปะปนกัน

ภาพที่ 3 เฟรมไม้ ผ้าดิบ ตัวยิง ลูกแม็ค

ภาพที่ 4 สีพลาสติกสีขาว แปรง ภาชนะผสมสี

ภาพที่ 5 มีดคัตเตอร์ ดินสอ ยางลบ

ภาพที่ 6 สีอะคริลิก เกียง ฟู่กัน จานสี ภาชนะบรรจุน้ำ ผ้าเช็ด

บทที่ 2

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์

ที่มาของแนวความคิดและแรงบันดาลใจ

ความผาสุกและชีวิตที่เรียบง่ายของผู้คนในชนบทในมุมมองของวิถีคนเมืองนั้น ได้สร้างมโนภาพและจินตนาการไว้ มีทั้งความเอื้ออาทร มีมิตร มีความใสซื่อ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ ภายในชุมชนมีความรักใคร่กลมเกลียว ยึดถือประเพณีวัฒนธรรมและความเชื่อ ดำเนินวิถีชีวิตตามแบบแผนที่เรียบง่ายงดงาม ซึ่งอาจเห็นภาพสะท้อนนี้จากละครและภาพยนตร์รวมทั้งการสร้างสรรค์ของรายการต่างๆ ในทัศนคติส่วนตัวของข้าพเจ้าที่ได้เรียนรู้และมีประสบการณ์ในการได้อยู่ร่วมกับชุมชนคนชนบทท้องถิ่นภาคกลางในจังหวัดสุพรรณบุรี เห็นสภาพการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากความเจริญของเมืองใหญ่ขยายเข้าสู่ชนบท กระแสความเจริญที่เข้ามาอย่างรวดเร็วนั้น ทำให้สังคมชนบทมีความเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเช่นกัน ซึ่งอาจเกิดขึ้นจากการปรับตัวของคนชนบทเอง เพื่อให้ทันยุคทันสมัย โดยเฉพาะความต้องการวัตถุใหม่ที่มาอำนวยความสะดวกและมาทดแทนของเดิมที่เก่าล้าหลัง เป็นปัจจัยหลักที่บางครั้งอาจเกินความจำเป็นในชีวิตและฐานะทางเศรษฐกิจ ลักษณะที่เป็นรูปแบบของคนชนบทโดยทั่วไปนั้น หลายครอบครัวทั้งอาชีพดั้งเดิมเพื่อปรับสภาพชีวิตให้มีรายได้มากขึ้นโดยการทำงานในภาคอุตสาหกรรม ตามห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อ ซึ่งมีมากมายหลังไหลเข้าสู่ชุมชนอย่างรวดเร็ว

การดำเนินชีวิตในวิถีแบบดั้งเดิมนั้นได้แปรสภาพไปด้วยกระแสความเจริญของเศรษฐกิจ และวัตถุนิยม วิถีชนบทที่มีความเรียบง่ายเริ่มสับสนวุ่นวายด้วยความเร่งรีบ อันเกิดจากเครื่องอำนวยความสะดวกเข้ามามีบทบาทและถือว่ามีจำเป็นในการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน ข้าวของเครื่องใช้สิ่งต่างๆ มีเพิ่มมากขึ้นในทุกครัวเรือน แต่สิ่งเหล่านี้ก็ขึ้นอยู่กับสภาพตั้งรับของแต่ละครอบครัวแต่ละคนว่ามีความพอดีพอเพียงกับวัตถุใหม่ๆ เหล่านั้นอย่างไร แต่ด้วยกระแสการแข่งขันด้านเศรษฐกิจและการค้าขายการลงทุนที่ได้แทรกซึมเข้ามาในชนบทในขณะนี้ ทำให้ผู้คนต่างเกิดความต้องการสิ่งใหม่ทดแทนสิ่งเก่าเพื่อความความสะดวกสบาย การทำงานเลี้ยงชีพมีความเร่งรีบกับระบบนายทุนทำให้ไม่มีเวลาในการสร้างกิจกรรมในครอบครัวและชุมชน งานช่างหรือหัตถกรรมพื้นบ้านที่สวยงามมีคุณค่ากำลังถูกหลงลืมและเลือนหายไปกับกาลเวลา

จากการศึกษาสภาพแวดล้อมของวิถีชีวิตภายในชุมชนวัดไก่อี๊ย ความเป็นอยู่ สภาพบรรยากาศที่มีความเปลี่ยนแปลงไปนั้น ซึ่งความรู้สึกโดยรวมที่ได้สัมผัส ส่งผลต่อแนวความคิดของข้าพเจ้าในการสะท้อนมุมมอง ความรู้สึกผ่านการสร้างสรรค์ผลงาน โดยเชื่อมโยงสัมพันธ์ภาพระหว่างคนกับวัตถุสิ่งของที่มีทั้งของเก่าเป็นวัสดุที่ทำจากธรรมชาติมีความเป็นพื้นถิ่นดั้งเดิม และการรับเอาวัตถุนวัตกรรมสมัยใหม่เข้ามาปรับใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งนี้เพื่อแสดงให้เห็นถึงด้านหนึ่งของวิถีการดำเนินชีวิตประจำวันในช่วงระยะเวลาหนึ่งที่ผ่านมาตามสภาพกาลเวลา และกระแสความเจริญที่ทำให้วิถีชีวิตของผู้คนนั้นๆ แปรเปลี่ยนไป ดังจะเห็นได้จากเครื่องมือเครื่องใช้ สิ่งของต่างๆ ทั้งภายในภายนอก อันมีความหลากหลายในแง่มุมต่างๆ มีความน่าสนใจใน

การนำมาเป็นสื่อหรือเครื่องมือ เพื่อถ่ายทอดแนวคิดที่แสดงให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงในการดำเนินชีวิตที่ต้องปรับสภาพวิถีชีวิตในสังคมชนบทให้ทันต่อความเจริญที่เข้ามาอย่างรวดเร็ว โดยอาศัยการสร้างสรรคผลงานทัศนศิลป์ในลักษณะและวิธีการแบบจิตรกรรม

ทัศนคติที่เกี่ยวกับการสร้างสรรค์

ทัศนคติแรก กล่าวได้ว่าสังคมชนบทมีการดำรงชีวิตในรูปแบบที่เรียบง่าย พึ่งพาธรรมชาติ มีความพอเพียงและสงบสุขนั้น เป็นความสัมพันธ์ในลักษณะอันถือได้ว่าเป็นพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันของวิถีชีวิตชาวชนบท ซึ่งสังคมเมืองในปัจจุบันนี้อาจจะเห็นได้ไม่ชัดเจนหรือแทบไม่พบเห็นเลย การสร้างผลงานสร้างสรรค์ชุดนี้ นอกจากจะแสดงให้เห็นถึงแนวความคิด รูปทรง ทัศนธาตุของวัตถุสองประเภทแล้ว ยังเป็นสื่อสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงของสภาพวิถีสังคมชนบทไทย ที่มีการแปรเปลี่ยนสภาพการดำเนินชีวิตตามสภาวะการณ์ระหว่างอดีตกับปัจจุบัน

ทัศนคติที่สอง เห็นได้ว่าในส่วนของ การแสดงออกที่ต้องอาศัยกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์นั้น จำเป็นต้องอาศัยรูปแบบจากสภาพแวดล้อมที่มีอยู่จริง คือสภาพวิถีชีวิตในชนบท การได้เห็นตัววัตถุและเกิดแรงบันดาลใจในเรื่องของการแปรเปลี่ยนนี้จึงเกิดการสร้างสรรคผลงานที่ต้องใช้สื่อที่เป็นรูปธรรม ผ่านการแสดงออกด้วยความคิดเชิงสัญลักษณ์การเปรียบเทียบให้เห็นความแตกต่าง ประกอบกับรูปแบบในลักษณะเหมือนจริงหรือ “ภาวะวิสัย” ซึ่งเป็นการสร้างสรรคผลงานโดยตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อทางปรัชญาว่าความจริงมีอยู่แล้วในโลกภายนอก (อิทธิพล ตั้งโฉลก, 2550: 114) นำมาเป็นฐานทางความคิดให้เห็นภาพรวมที่เป็นเอกภาพของรูปทรงทั้งหมด

อิทธิพลและแรงบันดาลใจ

ครอบครัว ถือเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างหล่อหลอม รวมทั้งพัฒนาชีวิตให้กับคนในครอบครัว การแสดงออกเป็นผลรวมของความสัมพันธระหว่างกาย ใจ สภาพแวดล้อม และประสบการณ์ที่เกี่ยวกับพฤติกรรมนั้น เช่น ความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีความใกล้ชิดกับสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ มีความผูกพัน มีความสันโดษ มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีอยู่ในขณะนั้น บุคลิกลักษณะนี้สามารถแสดงให้เห็นได้จากความประทับใจในเนื้อหา รูปแบบที่ข้าพเจ้าได้นำมาเป็นสื่อหรือเกี่ยวข้องอยู่โดยเฉพาะ

ศิลปะ เป็นผลแห่งพลังความคิดสร้างสรรค์ของมนุษย์ สามารถรับรู้ได้โดยอาศัยความงามซึ่งเป็นความรู้สึกของแต่ละคน ต้องอาศัยประสบการณ์รวมทั้งรสนิยมในการชม ศิลปะในที่นี้หมายถึงศิลปะในรูปแบบจิตรศิลป์ นั่นคือศิลปะที่มีความงามบริสุทธิ์ มีการแสดงออกถึงอารมณ์ มีอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนในด้านความรู้สึกและจินตนาการทางจิตใจ ในลักษณะการสร้างสรรคผลงานที่แสดงถึงความเป็นจริงของชีวิตนี้ ศิลปะ

แบบสำนึกหรือศิลปะเรียลลิสม์ (Realism) ในยุคศตวรรษที่ 19 ซึ่งมีความเชื่อว่าความจริงทั้งหลายคือความเป็นอยู่จริงๆ ของชีวิตมนุษย์ ภาพกรรมกรทูปหินโดยคูร์เบต์ (Courbet 1819-1877) ภาพคนเก็บข้าวตกโดยมิลเลต์ (Millet 1814-1875) และภาพผู้โดยสารบนรถไฟโดยโดมิเอร์ (Daumier 1808-1879) จิตรกรชาวฝรั่งเศสทั้งสามท่านถือเป็นผู้นำทางด้านลัทธิศิลปะที่นิยมแสดงออกตามสภาพความเป็นจริง สะท้อนสภาพชีวิตของผู้คนชนบทที่มีฐานะยากจน มีความเลื่อมล้ำทางสังคมปรากฏแทรกอยู่ภายในงาน (ทวีเกียรติ ไชยงยศ, 2538: 102)

จากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ที่กล่าวมาข้างต้น เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ข้าพเจ้าแสดงออกซึ่งความสัมพันธ์โดยใช้รูปทรงของวัตถุที่เป็นสิ่งของสองชนิด มีความต่างกันของสาระวัตถุรวมทั้งองค์ประกอบต่างๆ ที่เป็นไปตามการดำเนินชีวิตและสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงไป มีแรงบันดาลใจจากวิถีชีวิตของคนชนบทที่ผูกพันกับธรรมชาติกับความเจริญทางนวัตกรรมด้านวัตถุที่มีความอิสระของรูปทรง ทิศทาง สีที่แปรเปลี่ยนไปตามบรรยากาศสภาพแวดล้อม มีรูปทรงลักษณะพื้นผิวของวัตถุประเภทวัสดุสังเคราะห์และวัสดุธรรมชาติอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน ซึ่งสิ่งเหล่านั้นรวมกันอยู่ได้ด้วยสภาพของความเป็นจริง ความเป็นไปของวิถีชีวิตและสภาพการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปในปัจจุบัน

ภาพที่ 7 Gustave Courbet / The Stone Breakers / 1849 / Oil on Canvas / 159x259 cm. /
Formerly Gemälde galerie, Dresden, Destroyed in World War II
(<http://www.kingsacademy.com>. 10 พฤศจิกายน 2557)

ภาพที่ 8 Jean Francois Millet / The Gleaners / 1857 / Oil on Canvas / 83.5x111 cm. /
Louvre Museum, Paris (<http://www.kingsacademy.com>. 10 พฤศจิกายน 2557)

ภาพที่ 9 Honore Daumier / Third Class wagon / 1862 / Oil on Canvas / 65.4x90.2 cm. /
Ottawa, National Gallery of Canada (<http://www.kingsacademy.com>. 10 พฤศจิกายน 2557)

บทที่ 3

การกำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์

ในการศึกษาค้นคว้าจากแหล่งข้อมูลที่ข้าพเจ้าได้นำมาปฏิบัติงานสร้างสรรค์นี้ ได้นำเรื่องราวเนื้อหาแรงบันดาลใจจากสังคมเกษตรกรรม วิถีชีวิตโดยทั่วไปของคนชุมชนวัดไก่อ๊ตเป็นพื้นฐาน โดยเน้นเฉพาะ “สาระของตัววัตถุ” กับความสัมพันธ์ของโครงสร้าง รูปทรง องค์ประกอบและสภาพความเป็นจริงทางวัตถุที่แปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลากับวัตถุที่แสดงถึงความเจริญทางด้านนวัตกรรม ซึ่งใช้รูปทรงโครงสร้างของวัตถุหลักจากสิ่งของภายในบริเวณเรือนครัว คือ ในส่วนบริเวณของพื้นที่ที่มีเครื่องสานและถุงพลาสติกแขวนรวมอยู่ด้วยกัน ซึ่งเป็นมุมหนึ่งจากหลากหลายด้านที่ข้าพเจ้าเห็น เกิดความประทับใจและเกิดแนวความคิด โดยนำมาถ่ายทอดภาพสัญลักษณ์เชิงเปรียบเทียบของเรื่องราววิถีการดำเนินชีวิต ที่สามารถแสดงออกทางความรู้สึกด้านรูปธรรมและนามธรรมได้

“สาระของตัววัตถุ” ดังกล่าว มีดังนี้

สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงชีวิตของสังคมคนชนบทที่มีภูมิปัญญาของการดำเนินชีวิตเป็นพื้นฐานกับการรับเอานวัตกรรม เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มาพร้อมกระแสโลกาภิวัตน์เข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต

สะท้อนให้เห็นแง่มุม ภาพของคนชนบท ชาวบ้านหรือคนชั้นล่าง ที่ได้รับอิทธิพลจากผลงานของศิลปินให้เห็นถึงความเป็นจริงของชีวิตที่ต้องรับสภาพกับความเปลี่ยนแปลงในสภาพการณ์ที่เป็นปัจจุบัน

สะท้อนให้เห็นถึงสัมพันธภาพของกาลเวลา มนุษย์ และสิ่งของ การเชื่อมต่อระหว่างอดีตกับปัจจุบัน คนรุ่นก่อนกับคนรุ่นใหม่ สิ่งของแบบดั้งเดิมกับสิ่งที่เป็นสมัยใหม่ วัสดุธรรมชาติกับวัสดุสังเคราะห์

วิธีการสร้างสรรค์ผลงาน

กระบวนการทำงานสร้างสรรค์ในแบบจิตรกรรมลักษณะไทยครั้งนี้ ประกอบด้วย

1) การรวบรวมข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับงานสร้างสรรค์ กล่าวคือ ศึกษาวิถีชีวิตทั่วไปในชนบทภาคกลาง แถบลุ่มน้ำท่าจีน โดยมุ่งเน้นที่ชุมชนวัดไก่อ๊ต อำเภอสรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ซึ่งการดำเนินชีวิตมีการผสมผสานกันระหว่างสังคมชนบทกับสังคมเมือง เศรษฐกิจเก่ากับเศรษฐกิจใหม่ นั้นสามารถนำมาศึกษาและเป็นต้นความคิดในแง่ของกระบวนการสร้างสรรค์ได้ โดยใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเอง

2) การศึกษาสภาพที่อยู่อาศัย เป็นการศึกษาในลักษณะแบบรูปธรรม คือ การบันทึกภาพสิ่งของเครื่องใช้ องค์ประกอบต่างๆ สภาพแวดล้อมรวมทั้งบรรยากาศโดยรวมทั้งภายในภายนอกภายใน ที่มีสภาพความแปรเปลี่ยนไปตามกาลเวลา ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลนั้นๆ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลเบื้องต้นในการลำดับวัตถุประสงค์สำคัญของการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งในโครงงานนี้จะเน้นที่เรื่องสิ่งของสองชนิด คือ เครื่องสานและฉลุพลาสติกเป็นหลัก โดยใช้วิธีการร่างภาพ ประกอบการหาข้อมูล แบ่งออกเป็นสองลักษณะ คือ ข้อมูลจากวิถีการดำเนินชีวิต และข้อมูลจากสิ่งของเครื่องใช้ภายในครัวประเภทของดั้งเดิมและของสมัยใหม่

2.1) ข้อมูลจากวิถีการดำเนินชีวิต ศึกษาภาพรวมของวิถีชีวิตในชนบททั้งเรื่องของการกิน การอยู่ การประกอบอาชีพ รวมทั้งสภาพแวดล้อมและเอกสารทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับชุมชนพื้นถิ่นภายในจังหวัดสุพรรณบุรี นำมาเชื่อมโยงกับแนวความคิด วัฒนธรรมทางวัตถุที่เป็นศิลปพื้นบ้าน หัตถกรรมของท้องถิ่น เพื่อเป็นขอบเขตแนวทางและวัตถุประสงค์ในการสร้างสรรค์

2.2) ข้อมูลจากสิ่งของเครื่องใช้ เป็นสื่อสำคัญหลักที่นำมาแสดงออกถึงวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต ภูมิปัญญาของผู้อยู่อาศัย โดยการศึกษาจากสภาพสิ่งของเครื่องใช้ ที่มีเรื่องของกาลเวลานำมาเชื่อมโยงสัมพันธ์กันให้เห็นถึงสภาพความเป็นไประหว่างอดีตกับปัจจุบัน เช่น เครื่องสานที่มีสภาพเก่า ประดิษฐ์และสร้างขึ้นจากแรงงานคน มีคุณค่าด้านจิตใจ กับฉลุพลาสติกที่เป็นวัตถุสมัยใหม่ เกิดขึ้นจากระบบเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ขาดคุณค่าทางใจ แต่อยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมเดียวกัน

3) การเตรียมพื้น โดยการใช้ไม้ฉลอสกัดตัวเฟรมขนาด 60 x 80 เซนติเมตร ซึ่งด้วยผ้าดิบขนาดกว้างคูณยาวกว่าตัวเฟรมไม่เกินหนึ่งคืบด้วยตัวอิงประเภทเฉพาะงาน ให้ตั้งทั้งสี่ด้าน จากนั้นนำสฟลาตติกคุณภาพดีสีขาวมาทาทับบนผ้าใบสองครั้ง ซึ่งในแต่ละครั้งของการทาสีต้องรอให้สีครั้งแรกแห้งสนิทก่อนจึงทาทับบอกเป็นครั้งที่สอง เมื่อเสร็จจากการเตรียมพื้นนี้แล้วใช้กระดาษทรายเบอร์ละเอียดปิดผิวหน้าของผ้าใบเบาๆ ให้สีเรียบติดกับผ้าใบจึงเป็นการเสร็จขั้นตอนของการเตรียมพื้น

4) การร่างแบบ โครงสร้างและองค์ประกอบเป็นไปตามสภาพความเป็นจริง โดยเลือกมุมเฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับการแขวนสิ่งของ คือ เครื่องสานและฉลุพลาสติก ที่เป็นสื่อเปรียบเทียบกับของเก่าและของใหม่ ทั้งนี้ขอบเขตขององค์ประกอบที่นำมาเสนอนั้นจะขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและจุดประสงค์ในการนำเสนอ ซึ่งอาจมีการลด การเพิ่ม หรือตัดทอนในบางส่วนเพื่อให้ตัวผลงานแสดงมุมมองทางด้านแนวความคิด อีกทั้งเพื่อเป็นการสร้างสรรค์ผลงานที่สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์และการแสดงออกเฉพาะตน การร่างแบบนี้จะร่างภาพเพียงคร่าวๆ เพื่อให้เห็นส่วนที่เป็นโครงสร้างและตำแหน่งของวัตถุเท่านั้นโดยคำนึงถึงองค์ประกอบโดยรวมทั้งหมดแล้วจึงลงเส้นจริง

5) การทำงานจริง นำผ้าใบที่มีภาพร่างขยายเสร็จแล้วด้วยดินสอ ใช้เกียงสร้างเส้นตามโครงสร้างหลักของรูปทรงด้วยสือะคริลิคสีดำ และลงสีพื้นน้ำตาลเข้มโดยรวมด้วยสีแปรแบบหยาบๆ ซ้อนน้ำหนกบางทับบางที่ละชั้น การปฏิบัติงานลงสีขั้นตอนนี้จะมีการกำหนดน้ำหนกอ่อนแก่ในส่วนที่เป็นแสงและเงาซึ่งเป็นทัศนธาตุ

หลักโดยเว้นเฉพาะส่วนที่เป็นช่องแสง และจุดสว่างที่แสงตกกระทบวัตถุ ปฏิบัติงานเขียนสีซ้อนทับน้ำหนักรวมทั้งสามน้ำหนักแล้วจึงลงสีอื่นแทรกลงไปในส่วนที่เป็นประธานของภาพ ซึ่งกระบวนการสร้างสรรค์นี้จะเป็นเรื่องของบรรยากาศของแสงโดยรวมก่อนจึงค่อยเน้นวัตถุแต่ละประเภท เช่นวัตถุที่เป็นไม้จะปล่อยให้แห้งให้มีพื้นผิวขรุขระส่วนวัตถุที่เป็นพลาสติกจะเก็บผิวแห้งให้มีความละเอียดมากขึ้น ซึ่งรูปทรงต่างๆ ในภาพเป็นส่วนช่วยเสริมจังหวะของแสงและเงา ทั้งนี้เป็นตามวัตถุประสงค์คือแสดงออกถึงสภาพชีวิตจริงและสภาพการเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาในปัจจุบันให้มีความสอดคล้องกลมกลืน และการดำเนินวิถีชีวิตในรูปแบบพอเพียงได้ การสร้างสรรค์ผลงานในขั้นตอนนี้ได้คำนึงถึงความงามทางด้านทัศนศิลป์ประกอบกับสุนทรียภาพเป็นหลัก เช่น การเลือกองค์ประกอบ การใช้มุมมอง สิ่งของที่นำมาเป็นองค์ประกอบหลักภายในผลงานต้องสื่อถึงความหมาย การเปรียบเทียบและแนวความคิดเป็นหลัก ซึ่งแรงบันดาลใจ โครงสร้างของรูปทรงและบรรยากาศที่เรียบง่าย ทั้งสามประเภทนี้สามารถสื่อถึงลักษณะไทย มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันในเชิงทัศนศิลป์ อีกทั้งยังแสดงถึงความเป็นเอกภาพ ขั้นตอนสุดท้ายในส่วนที่เป็นพื้นหลังหรือช่องแสงจะใช้สีทองซึ่งแทนสีของแสงสว่างจากภายนอก ด้วยคุณสมบัติการสะท้อนของสีพิเศษชนิดนี้ สามารถส่งผลกระทบโดยตรงต่อการมองเห็นทางด้านทัศนศิลป์ได้ดีกว่าสีชนิดอื่น คือมีลักษณะเป็นมันวาว เวลาที่ต้องกับแสงธรรมชาติหรือแสงไฟ จะช่วยเสริมให้ตัวผลงานดูเสมือนมีประกายแสงจากภายนอกลอดผ่านช่องของฝาไม้ไผ่ขัดแตะเข้ามาภายใน

6) การเขียนเอกสารประกอบการทำงานสร้างสรรค์ ในส่วนนี้จะใช้วิธีการรวบรวมภาพร่างและการพิมพ์บันทึกควบคู่ไปกับการปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เกิดการลืมขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งไป หรือสิ่งสำคัญที่อาจมองข้ามไปซึ่งอาจเป็นจุดเล็กๆ แต่มีผลโดยตรงต่อการปฏิบัติงานสร้างสรรค์ โดยการเก็บภาพถ่ายกระบวนการขั้นตอน และบันทึกข้อมูลไว้ในคอมพิวเตอร์ แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังประกอบขยายผลตามแนวทางวิธีการสร้างสรรค์ จากนั้นจึงนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้มาจัดเรียบเรียงพิมพ์ตามเนื้อหาของแต่ละบท จัดหน้ากระดาษกับรูปภาพให้มีความสวยงาม การลำดับเอกสารอ้างอิงและบรรณานุกรมเพื่อบอกที่มาในการได้ข้อมูลนั้น แล้วจึงส่งพิมพ์ทำเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ตามจำนวนที่ต้องการต่อไป

ทัศนธาตุที่ใช้ในการสร้างสรรค์

ในการสร้างสรรค์ผลงานเชิงเปรียบเทียบ (Contrast) ของข้าพเจ้าที่มีแนวความคิดเกี่ยวกับสภาพการเปลี่ยนแปลงความเจริญทางสังคมโดยเฉพาะนวัตกรรมใหม่ของคนชนบทนี้ ประกอบด้วยคำหรือวลี คือ เก่า-ล้ำสมัย-ธรรมชาติ-ไม่นิยม-ไม่สะดวก และ ใหม่-ปัจจุบัน-สะดวก-นิยม-สะดวก โดยใช้ทัศนธาตุเป็นสื่อสำคัญในการแสดงอารมณ์ความรู้สึกด้วยองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้

1) รูปทรง รูปทรงมีองค์ประกอบร่วมสำคัญสองส่วน คือ

1.1) โครงสร้างทางวัตถุ ได้แก่ วัสดุที่ใช้ในการสร้างรูปและวิธีการที่ใช้กับวัสดุเหล่านั้น คือ สี โดยการระบายหรือแต้มด้วยฝีแปรงที่หายาบ ละเอียดแตกต่างกัน

1.2) โครงสร้างทางรูป ได้แก่ ทศนธาตุที่รวมตัวกันอย่างมีเอกภาพ (ชูลุด นิมมเสมอ, 2544: 18)

รูปทรงในที่นี้เป็นรูปทรงที่มีลักษณะและขนาดที่ใกล้เคียงกัน มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกันตามสภาพความเป็นจริง นอกจากนี้รูปทรงดังกล่าวยังมีทิศทางของแต่ละรูปทรงที่ประสานกลมกลืนกัน โดยการใช้ฝีแปรงสร้างมิติของระยະหน้า ระยະกลางและระยະหลัง ซึ่งประกอบด้วยรูปทรงอิสระในระยະหน้า ได้แก่ รูปทรงเครื่องสานและถุงพลาสติก ที่มีการเหลื่อมซ้อนกันของวัตถุที่อยู่ภายในสภาพแวดล้อมเดียวกัน ได้แก่ รูปทรงของฝ่าไม้ไผ่ขัดตะ ภายนอกได้แก่ อากาศของพื้นภาพบริเวณด้านหลัง ทั้งนี้ต้องการแสดงถึงความต่างของกาลเวลาที่แปรเปลี่ยนโดยสิ่งหนึ่งมีคุณค่าทางด้านจิตใจ กับอีกสิ่งหนึ่งขาดคุณค่าทางจิตใจ ซึ่งทั้งสองส่วนนี้ต้องอาศัยระยะเวลาที่ลงตัวในการปฏิบัติงานเพื่อให้เกิดความพอดี ไม่มากไปหรือน้อยไป เป็นการดำเนินงานอย่างมีระเบียบมีขั้นตอน

2) เส้น ใช้เทคนิคของการใช้เกียงโดยการแตะและปาดเดินเส้นตามโครงสร้างรูปทรงหลักก่อนลงสีพื้น ทั้งนี้เพื่อที่การปฏิบัติงานนั้นมีความเป็นความอิสระและเกิดความเคลื่อนไหวของรูปทรงวัตถุ พร้อมกันนี้ได้ศึกษาเรียนรู้ผลของการทดลองใช้เกียงในการเดินเส้นด้วยสีอะคริลิก กล่าวคือความกว้างของเส้นที่มีขนาดไม่เท่ากันนั้นทำให้เกิดจังหวะและทิศทางของโครงสร้างที่แตกต่างกันออกไป รูปร่างของเส้นที่เกิดขึ้นมีความเป็นอิสระ ซึ่งลักษณะของเส้นที่นำมาใช้ในการสร้างสรรค์ผลงานนี้มีความสำคัญมาก เป็นตัวกำหนดโครงสร้างองค์ประกอบทั้งหมด โดยที่เส้นจะมีทิศทางแบบซ้อนขนานกันไปทิศทางเดียวกัน เส้นที่ใช้ในรูปทรงของแต่ละรูปทรงจะเป็นอิสระต่อกัน แต่จะแสดงทิศทางที่ขัดกันเมื่ออยู่ร่วมกัน ส่วนใหญ่จะใช้เส้นในแนวตั้งเป็นหลัก ส่วนเส้นอิสระก็จะประสานกันไปตามทิศทางของรูปทรงประธานของภาพ ทั้งนี้เส้นที่เกิดขึ้นภายในภาพจะประสานเชื่อมโยงกันไปตามลักษณะของวัตถุแต่ละประเภท เช่น รูปทรงของเครื่องสาน และรูปทรงของถุงพลาสติก โดยที่รูปทรงที่นำมาเป็นประธานของแต่ละภาพนี้จะถูกขัดด้วยเส้นตรงของรูปทรงไม้ไผ่ในแนวตั้งเพื่อให้งานมีทัศนธาตุในเรื่องของเส้นที่แตกต่าง

3) สี การวางโครงสีของผลงานครั้งนี้ใช้โครงสีที่เข้มทึบเป็นหลัก เพื่อให้เกิดความแตกต่างระหว่างแสงบรรยากาศภายในและภายนอก ผลลัพธ์ของสีที่เป็นบรรยากาศภายในก็จะแตกต่างจากภายนอกช่องแสงที่เป็นสีทองซึ่งสื่อถึงสิ่งใหม่ๆ หรือวัฒนธรรมใหม่ หรืออาจเป็นความหวังใหม่ที่กำลังเข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของผู้คนชนบทในปัจจุบัน ซึ่งการใช้สีจะใช้ปริมาณของเนื้อสีไม่มากและไม่หลากหลายสี จะเป็นการง่ายในการปฏิบัติงานที่จะควบคุมโครงสร้างของสีให้เกิดมิติ บรรยากาศและความรู้สึกตรงตามวัตถุประสงค์

4) ค่าน้ำหนัก การใช้น้ำหนักอ่อนแก่ในส่วนที่เป็นแสงและเงาเป็นไปในลักษณะเสมือนจริง คือ มีการวางน้ำหนักทั้งสามระดับซ้อนทับกัน ช่วยทำให้เกิดระยะของวัตถุสิ่งของที่อยู่ภายในภาพ โดยเฉพาะส่วนที่เป็นประธานของภาพ ทำให้เกิดจังหวะและเอกภาพ ส่วนการวางค่าน้ำหนักให้มีมิติที่เข้มลึกเพื่อแสดงบรรยากาศ

ภายในและการกำหนดค่าน้ำหนักก่อนเพื่อแสดงถึงภายนอกนั้น ค่าน้ำหนักที่ตัดกันนี้สามารถแสดงให้เห็นถึงความเด่นชัดของรูปทรงโครงสร้างของวัตถุที่ต้องการแสดงออกได้ชัดเจนขึ้น สามารถสื่อถึงการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพความเป็นจริง

5) พื้นผิว แสดงพื้นผิวที่หยาบ กระด้าง ขรุขระในบางส่วนของผลงานโดยเน้นผิวแปร่งให้มีความห่างระหว่างกันเฉพาะวัสดุที่ทำจากไม้ ส่วนใดที่เป็นรูปพลาสติกจะเน้นให้มีผิวเรียบตามสภาพของวัตถุนั้นๆ ซึ่งลักษณะของพื้นผิวที่เกิดขึ้นทั้งสองลักษณะนี้สามารถสื่อถึงนัยทางความคิด คือ พื้นผิวที่ซ้อนทับกันแบบง่าย ๆ แสดงถึงวิถีชีวิตตามสภาพความเป็นจริง ที่มีความอิสระ มีความเป็นธรรมชาติตามแนวทางของการดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิมในชนบท และพื้นผิวที่เกิดจากการซ้อนทับกันหลายชั้นจนดูเหมือนเรียบในส่วนที่เป็นรูปพลาสติก นั้นมีนัยสื่อถึงการแปรเปลี่ยนที่ค่อนข้างเร็ว ขาดสุนทรีภาพทางความงาม เปรียบได้กับการดำเนินชีวิตของคนชนบทที่ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันมากขึ้น ต้องทนรับสภาพกับการเปลี่ยนแปลงให้ทันกับสังคมยุคปัจจุบันอย่างค่อยๆ เป็นไป

6) ที่ว่าง เป็นที่ว่างที่เกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างรูปทรงต่อรูปทรง ช่วยให้เกิดภาพลวงตาเห็นเสมือนเป็นจริง ด้วยวิธีประกอบกันของทัศนธาตุต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งในผลงานสร้างสรรค์นี้ได้กำหนดพื้นที่ว่างเป็นแบบสองมิติ คือ ความกว้างและความยาว โดยกำหนดองค์ประกอบของภาพให้มีทิศทางระหว่างพื้นที่ว่างให้เกิดความกลมกลืนกันประสานกัน เช่น ที่ว่างของรูปทรงในรูปทรงหนึ่งจะมีผลกระทบต่อที่ว่างของอีกรูปทรงหนึ่ง นอกจากนี้พื้นที่ว่างยังเกิดจากการเว้นพื้นด้านหลังให้เป็นรูปทรงของช่องแสง ทั้งนี้ต้องการแสดงถึงการกลับค่าของรูปทรงกับพื้นที่ว่างที่เปลี่ยนไป มีความหมายว่าสิ่งหนึ่งสามารถแสดงให้เป็นได้ทั้งรูปทรงและพื้นที่ว่าง กับอีกสิ่งหนึ่งก็สามารถเป็นได้ทั้งสองอย่างในขณะเดียวกันได้เช่นกัน

จะเห็นได้ว่ากระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์นี้ ได้มีขั้นตอนของการวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูล แยกแยะทัศนธาตุต่างๆ ออกมาเป็นระบบของ รูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิว และที่ว่างนี้ เป็นการสร้างสรรค์ที่ต้องอาศัยสภาพแวดล้อมดังกล่าวประกอบกันขึ้น โดยระเบียบและวิธีการนี้เป็นการศึกษาเรียนรู้จากทฤษฎีเอกสารตำราที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ มีการทดลองอย่างอิสระหาความเหมาะสมที่เห็นว่าเป็นประโยชน์ต่อตนเองและมีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันกับการงานสร้างสรรค์ในครั้งนี้ ทั้งนี้ต้องอาศัยแรงบันดาลใจ ทัศนคติ มุมมอง อิทธิพลทางรูปแบบ แนวความคิด วิธีการในการนำเสนอและความมุ่งมั่นในการแสดงออกร่วมด้วยจึงจะประสบผลตามวัตถุประสงค์ ซึ่งข้าพเจ้าหวังว่าการกำหนดรูปแบบและวิธีการสร้างสรรค์ในบทนี้ จะเป็นประโยชน์ทั้งทางตรงและทางอ้อมแก่ผู้สนใจในการนำไปคิดพัฒนาต่อจนบรรลุผลที่ตั้งใจไว้

ภาพที่ 10 การร่างภาพ

ภาพที่ 11 การลงสีพื้น

ภาพที่ 12 การลงน้ำหนัก

ภาพที่ 13 การเก็บรายละเอียด

บทที่ 4

การดำเนินงานสร้างสรรค์

“วิถีชนบทไทย” เป็นการสร้างสรรค์ผลงานจิตรกรรมลักษณะไทยที่แสดงถึงวิถีการดำเนินชีวิต โดยสื่อให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงสภาพของชีวิตคนชนบท วิถีชาวบ้านคนพื้นถิ่น ในลักษณะที่คนเหล่านั้นมีความจำเป็นต้องใช้วัตรกรรม ระบบการผลิตของอุตสาหกรรมเข้ามามีส่วนข้องเกี่ยวกับชีวิตประจำวัน โดยมีสิ่งของประเภทงานหัตถกรรมพื้นบ้านที่ผลิตด้วยมือ คือเครื่องสาน กับถุงพลาสติกที่เป็นนวัตกรรมที่ถูกผลิตโดยระบบเทคโนโลยีสมัยใหม่ มาเป็นสื่อในการแสดงออกให้เห็นถึงความแตกต่างทางด้านรูปทรง คุณค่า ความงามของตัววัสดุ และความเปลี่ยนแปลงของชุมชนที่รับเอาวัฒนธรรมทางด้านวัตถุเข้ามาเพื่อประโยชน์ เพื่อความสะดวกต่อตนเองในการดำเนินชีวิต แต่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ความเรียบง่าย ความพอเพียงไว้ ซึ่งด้วยคุณสมบัติและจำนวนการผลิตของตัววัสดุสิ่งของทั้งสองชนิดนั้น ในอดีตเป็นไปได้น้อยที่จะได้พบเห็นหรือคงอยู่ในบริบทเดียวกันได้ แต่ในปัจจุบันนี้เราจะเห็นได้ว่าสังคมชนบทและสังคมเมืองแทบไม่มีอะไรแตกต่างกัน นั่นอาจเป็นเพราะว่าในสังคมชนบทนี้ได้รับเอาอิทธิพลแห่งความเจริญทางด้านวัตถุเข้ามาอย่างไม่ทันตั้งตัว ข้าพเจ้าได้นำสิ่งของทั้งสองประเภทนี้มาเป็นสื่อทางแนวความคิด และเรื่องราวแรงบันดาลใจของวิถีชีวิตชนบทที่มีการเปลี่ยนแปลงไปผ่านมุมมองสิ่งของเครื่องใช้ ซึ่งมีเรื่องของกาลเวลาระหว่างอดีตกับปัจจุบัน ของดั้งเดิมกับของใหม่ รวมทั้งบรรยากาศภายในและภายนอกที่เข้ามาเป็นสาระหนึ่งที่ช่วยเสริมความชัดเจนของตัวรูปทรง และส่งผลให้ตัวผลงานโดยรวมมีความสมบูรณ์และเป็นเอกภาพมากขึ้น ซึ่งในที่นี้ข้าพเจ้าได้กำหนดขอบเขตของภาพที่นำมาเสนอเป็นสัดส่วนเรื่องราวเฉพาะที่เกี่ยวกับการแขวนเครื่องสานกับถุงพลาสติก อันเป็นหนึ่งในหลายส่วนของสภาพแวดล้อมในเรือนครัวที่ได้พบเห็น ที่สามารถนำมาเป็นสื่อสัญลักษณ์แสดงให้เห็นถึงสัมพันธ์ภาพของสองวัฒนธรรม คือวัฒนธรรมทางด้านจิตใจและวัฒนธรรมทางด้านวัตถุระหว่างคนกับสิ่งของ ชีวิตที่พออยู่พอกินกับชีวิตที่ต้องพึ่งหรือต้องปรับสภาพให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจ นวัตกรรมของสังคมยุคใหม่

จากแนวความคิด แรงบันดาลใจ การศึกษาข้อมูลและการแก้ปัญหาจากภาพร่างจนพัฒนาเป็นผลงานสร้างสรรค์ สามารถกำหนดผลงานได้จำนวนสองชิ้น ดังนี้

ผลงานชิ้นที่ 1 ชื่อผลงาน “พลาสติกในตะกร้า”

ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ผลงานชิ้นนี้ แสดงมุมมองในเรื่องของการแขวนรูปทรงวัตถุสิ่งของทั้งสองประเภท คือ ตะกร้าและถุงพลาสติก โดยกำหนดให้เป็นส่วนประธานของภาพ และรูปทรงของซีกไม้ไผ่ซึ่งเป็นส่วนรองประธานของภาพ ในเรื่องของแนวความคิดนี้ ตะกร้าเป็นภาชนะโปร่ง เป็นวัตถุสำหรับใส่สิ่งของหรือประโยชน์ในการล้างปลา ล้างพืชผักสวนครัวและเป็นเครื่องสานที่ทำจากวัสดุธรรมชาติ มีความงามอีกทั้งมีคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ จึงมีความหมายทั้งด้านเนื้อหาและมีความงามทางด้านรูปทรงทัศนศิลป์ที่อิสระ ต่างจากถุงพลาสติกที่ถึงแม้จะมี

รูปทรงที่อิสระ แปรเปลี่ยนไปตามสภาพของรูปทรงสิ่งของที่บรรจุอยู่ แต่ความรู้สึกด้านความงาม การก่อเกิดสุนทรียภาพนั้นต่างกันโดยสิ้นเชิง ในเนื้อหาของระของการแขวน การห้อยอยู่นั้นก็เป็นการสะท้อนแง่คิดให้เห็นถึงสภาพชีวิตที่ไม่แน่นอน โคลงเคลง เปลี่ยนทิศทางไปกับระบบเศรษฐกิจ แสงจากภายนอกที่ลอดผ่านผ้าม่านไม่มีความงามที่บริสุทธิ์จากการมองเห็นและเกิดความคิด มีความหวังใหม่ มีสุนทรียภาพ

1) รูปทรง รูปทรงกลุ่มแรกมีความสัมพันธ์กันในด้านของการเคลื่อนไหว การเชื่อมต่อระหว่างรูปทรงอิสระที่มีลักษณะและขนาดที่ใกล้เคียงกันประสานกลมกลืนกัน กับอีกหนึ่งรูปทรงคือรูปทรงเรขาคณิตที่มีเรื่องของโครงสร้างและรายละเอียดของรูปทรงแตกต่างกันไปตามสภาพความเป็นจริง โดยการสร้างมิติของรูปทรงที่แตกต่างของระยະหน้า คือรูปทรงของตะกร้า กระจกพลาสติก ระยະกลางได้แก่ รูปทรงของแนวเส้นไม้ไผ่ และระยະหลัง ได้แก่ ช่องแสง แผ่นระยະนาบของสีทองจากภายนอก

2) เส้น แสดงทิศทางสองแบบ สองมิติซ้อนขนานกัน เส้นที่ใช้ในรูปทรงของแต่ละรูปทรงจะเป็นอิสระต่อกัน แต่จะแสดงทิศทางที่ขัดกันเมื่ออยู่ร่วมกัน ดังจะเห็นได้จากเส้นแนวตั้งจะกำหนดให้เป็นส่วนที่เป็นรองประธานของภาพ คือด้านหลัง ส่วนเส้นโค้งหรือเส้นอิสระที่มีรัศมีค่อนข้างกว้างจะกำหนดให้อยู่ในส่วนประธานของภาพ คือด้านหน้า

3) สีและน้ำหนัก เป็นไปตามสภาพแวดล้อม รวมทั้งบรรยากาศ ณ ช่วงเวลาหนึ่ง สีนํ้าตาลเข้มในที่นี้ใช้สีซีเปีย (SEPIA) เป็นสีหลักและเป็นวรรณะของสีส่วนรวมอื่นๆ สีนํ้าตาลเข้มที่ครอบงำภาพส่วนใหญ่ทั้งหมดนี้ทำให้เกิดบรรยากาศที่แสดงให้เห็นถึงรูปทรงของวัตถุสิ่งของที่อยู่ภายใน น้ำหนักเป็นส่วนช่วยเสริมบรรยากาศภายในงานให้เกิดความประสานสัมพันธ์กัน เกิดเอกภาพและมีความสมบูรณ์ของตัวผลงานมากขึ้น

4) พื้นผิว ใช้วิธีการเขียนแบบหยาบๆ และการเกลี่ยเรียบ โดยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างด้านพื้นผิวของรูปทรง เช่น ตะกร้า กระจกไม้ไผ่ จะแสดงการแต้มสีขนาดเล็กๆ ในแนวเดียวกันให้มีระยะห่างระหว่างกันพอสมควรเพื่อให้เกิดมิติของตัวพื้นผิวได้ชัดเจนขึ้น ส่วนพลาสติกนั้นจะแต้มสีตามลักษณะทิศทางของรูปทรงให้มีความถี่ของการประสานมากขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดความละเอียดของผิวรูปทรง ภูมิความรู้ถึงความเรียบเนียน

5) ที่ว่าง เป็นส่วนประกอบสำคัญที่ทำให้ผลงานเกิดความงาม ความน่าสนใจ ที่ว่างในที่นี้เกิดจากระยะห่างระหว่างรูปทรง หรืออากาศที่โอบล้อมรูปทรงนั้นๆ ดังนั้นที่ว่างของรูปทรงหนึ่งจึงส่งต่อไปยังอีกที่ว่างของรูปทรงหนึ่ง เป็นวิธีการประกอบกันของทัศนธาตุในลักษณะสองมิติ คือความกว้างและความยาว

ศูนย์รักษาศิลป์

1000004314

ผลงานชิ้นที่ 2 ชื่อผลงาน “ตะกร้ากับถุงพลาสติก”

ขนาด 60 x 80 เซนติเมตร

ตะกร้าสำหรับล้างปลาเป็นภาชนะที่ใช้ในการเกษตร ดังจะเห็นได้จากในอดีตผู้คนในแถบชนบทมักนิยมใช้ตะกร้าไม้ไผ่ชนิดนี้ในการใส่ปลา หรือสำหรับใส่พืชผักไว้ล้างน้ำ สะเด็ดน้ำด้วยวิธีการแกว่งตะกร้าไปมาริมแม่น้ำลำคลอง แต่ในสภาวะการณปัจจุบันนี้ตะกร้าสำหรับล้างปลาดูจะไม่มีบทบาทในด้านสังคมเศรษฐกิจมากนัก เนื่องจากพลาสติกเข้ามามีส่วนร่วมในชีวิตประจำวันมากขึ้น ตะกร้าไม้ไผ่จึงแปรเปลี่ยนไปเป็นตะกร้าพลาสติก ที่ขาดความคงทน สวยงาม ในอีกวัสดุหนึ่งถุงพลาสติกนั้นก็เป็นเครื่องใช้สำหรับใส่สิ่งของเช่นกันแต่มีความแตกต่างทั้งด้านขนาด สี และคุณสมบัติให้เลือกซื้อหากันตามความต้องการในระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ตะกร้ากับถุงพลาสติก จึงเป็นสื่อแนวความคิดหลักที่ข้าพเจ้านำมาถ่ายทอดเป็นผลงานสร้างสรรค์ เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทที่เปลี่ยนไป ทั้งด้านเนื้อหาและความสอดคล้องที่เกี่ยวข้องกันคือลักษณะมิติของรูปทรง ซึ่งทัศนธาตุในผลงานชิ้นนี้จะไม่แตกต่างจากผลงานชิ้นแรกเท่าไรนัก เนื่องจากมีแนวความคิดและที่มาของรูปทรงใกล้เคียงกัน ต่างกันเพียงมุมมองและบรรยากาศที่เปลี่ยนไป

1) รูปทรง ใช้รูปทรงอิสระที่มีลักษณะโค้งเว้าแทนรูปทรงของตะกร้าและถุงพลาสติก รูปทรงเรขาคณิตแทนซี่ไม้ไผ่และช่องไฟหรือช่องแสงด้านหลัง โดยแสดงความสัมพันธ์กันตามสภาพความเป็นจริงในส่วนของระยะหน้า ระยะกลางและระยะหลังตามลำดับ

2) เส้น เป็นตัวกำหนดโครงสร้างและองค์ประกอบ ส่วนใหญ่จะใช้เส้นในแนวตั้งเป็นหลัก ส่วนเส้นอิสระก็จะประสานกันไปตามทิศทางของรูปทรงประธานของภาพ โดยรูปทรงอิสระนี้จะถูกขัดด้วยเส้นตรงของรูปทรงไม้ไผ่ในแนวตั้ง เพื่อให้งานยังคงไว้ซึ่งทัศนธาตุในเรื่องของเส้นที่แตกต่าง

3) สีและน้ำหนัก สีอะคริลิกที่ใช้ในการเขียนนี้จะใช้สีดำผสมสีน้ำตาล เพื่อให้เกิดเป็นสีน้ำตาลเข้มที่แสดงถึงบรรยากาศที่มีความเข้มข้น ซึ่งกำหนดให้เป็นค่าของสีกลางลงไปเพื่อลดค่าของสีอื่นๆ ลง ทั้งนี้เพื่อให้ภาพมีความกลมกลืนของสี ส่วนน้ำหนักจะใช้ค่าน้ำหนักอ่อนแก่ของขาว เทา ดำ เพื่อให้เกิดผลด้านความมืดสว่างและระยะใกล้ไกลอย่างพอเหมาะ

4) พื้นผิว เป็นการเขียนสีในลักษณะของการแต้มแบบบางทับบางทีละชั้น ผิวของรูปทรงหนึ่งก็จะแตกต่างกับอีกรูปทรงหนึ่ง คือมีความหยาบ ละเอียด ช่วยให้รูปทรงต่างๆ ภายในงานเกิดความรู้สึกที่ต่างกััน เกิดมิติของพื้นผิวที่ถือได้ว่าเป็นเสน่ห์และส่งผลต่อความงามของเนื้อหาภายในภาพ

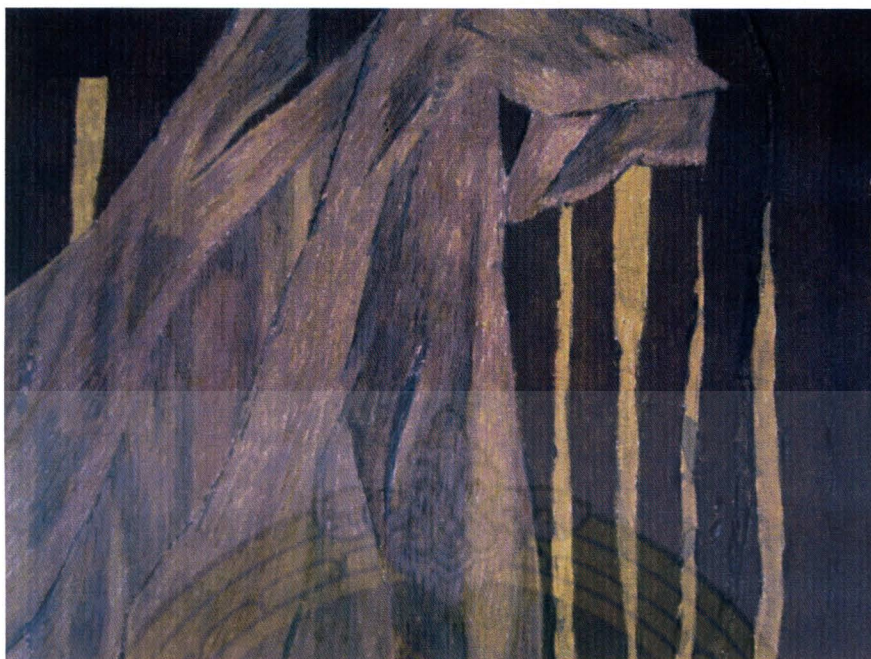
5) ที่ว่าง ใช้ที่ว่างระหว่างรูปทรงสองมิติ ในลักษณะลงตาแบบเสมือนจริง โดยกำหนดองค์ประกอบของภาพให้เกิดระยะระหว่างพื้นที่ว่างมีความกลมกลืนกันประสานกัน

ผลงานจำนวนสองชิ้นนี้ เป็นสื่อสัญลักษณ์สะท้อนถึงสองวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน คือวัฒนธรรมด้านวัตถุ ซึ่งเป็นวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมและวัฒนธรรมที่เข้ามาใหม่ เป็นเรื่องเกี่ยวกับความสุขทางกายเพื่อให้ได้อยู่ดีกินดี มีความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต และวัฒนธรรมด้านจิตใจเป็นเรื่องของปัญญา ส่งเสริมจิตใจให้เกิดความเจริญงอกงาม รวมทั้งวิถีชีวิตผู้คน ที่แสดงถึงสภาพสังคมของคนชนบทในการดำเนินกิจวัตรประจำวันที่มีสัมพันธ์ภาพระหว่างคนกับสิ่งของ อันประกอบด้วยรูปทรงสิ่งของต่างๆ ภายในบ้านที่มีวัตถุประเภทเครื่องสาน ทุ่งพลาสดิก เป็นตัวสาระสำคัญในการดำเนินเรื่องของการอยู่ มีความคล้ายในเรื่องของประโยชน์การใช้สอย แต่แตกต่างกันในแง่ภูมิ องค์ประกอบที่สามารถบอกเรื่องราวภาพสะท้อนชีวิตของผู้คนในสังคมชนบทที่มีความเจริญทางด้านนวัตกรรมและเศรษฐกิจ ซึ่งนับวันจะมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อสังคมในชีวิตประจำวันมากขึ้น แต่ก็ต้องยอมรับสภาพความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้นๆ เช่นเดียวกับการสร้างสรรค์ผลงานของข้าพเจ้าที่ต้องการแสดงออกให้เห็นถึงความแตกต่างด้านพื้นผิว ที่มาของตัววัสดุ แต่มีความประสานกลมกลืนทางด้านรูปทรง สาระ องค์ประกอบ แร้งบันดาลใจกับการเลือกมุมมอง บรรยากาศที่เป็นไปตามสภาวะความรู้สึกที่มีต่อภาพที่มองเห็น สอดคล้องสัมพันธ์กันเป็นหนึ่งเดียวในเรื่องของความจริงของชีวิตผู้คนในชนบท นั่นคือทั้งเรื่องราว แนวความคิดและการแสดงออกที่นำมาใช้เป็นไปในลักษณะเดียวกัน สามารถแสดงให้เห็นถึงสภาพวัตถุสิ่งของกับมนุษย์ในวิถีแห่งการดำเนินชีวิตที่เปลี่ยนไปตามกาลเวลา มีการใช้ชีวิตที่ต้องพึ่งพาความเจริญทางเทคโนโลยี และเศรษฐกิจในสังคมปัจจุบันมากขึ้นเป็นสำคัญ

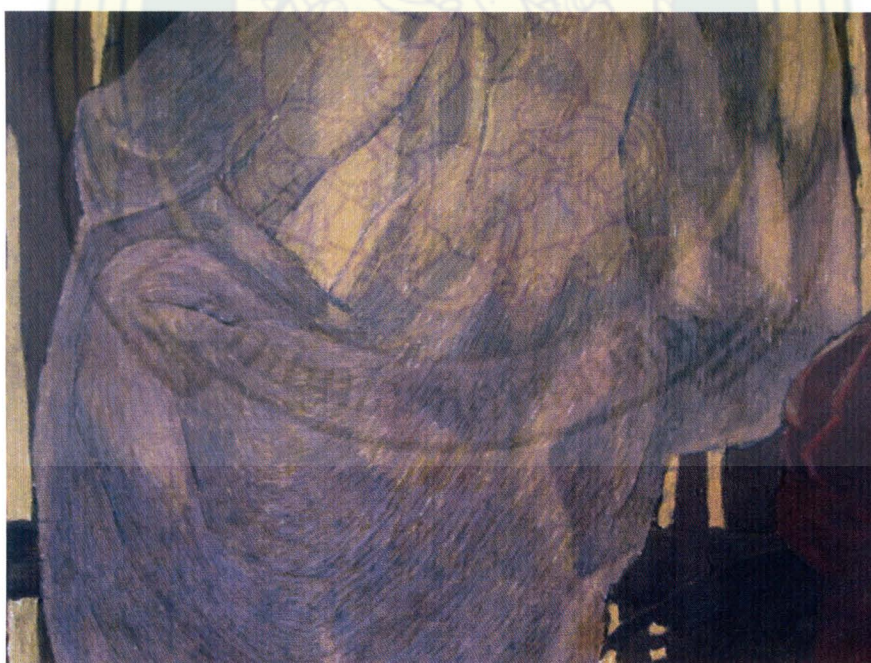

ภาพที่ 14 ผลงานชิ้นที่ 1 “พลาสติกในตะกร้า”

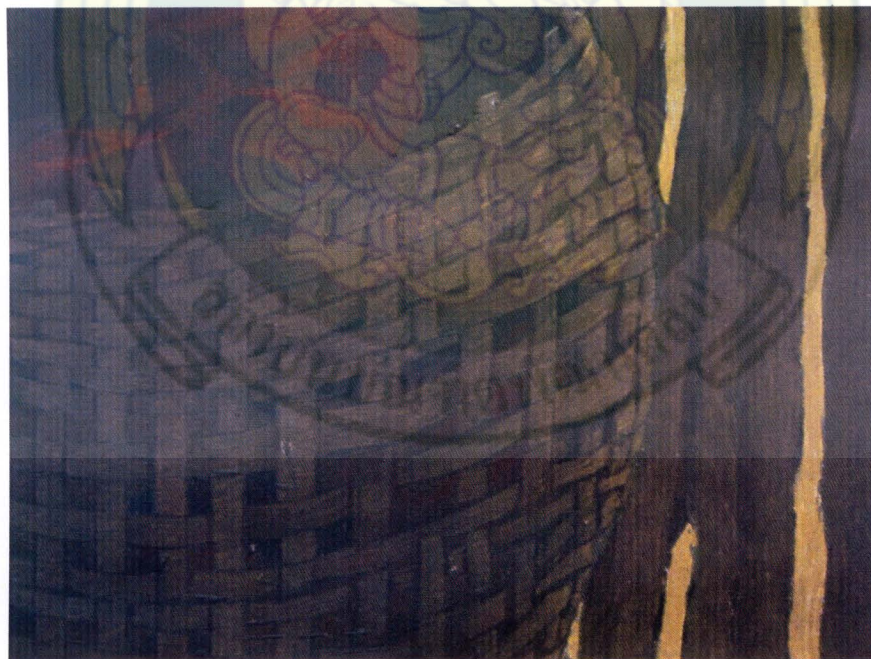
ภาพที่ 15 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1

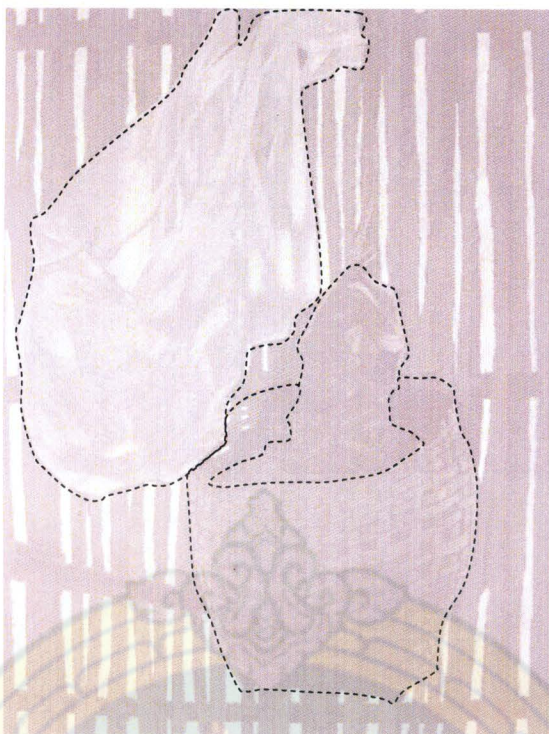
ภาพที่ 16 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1

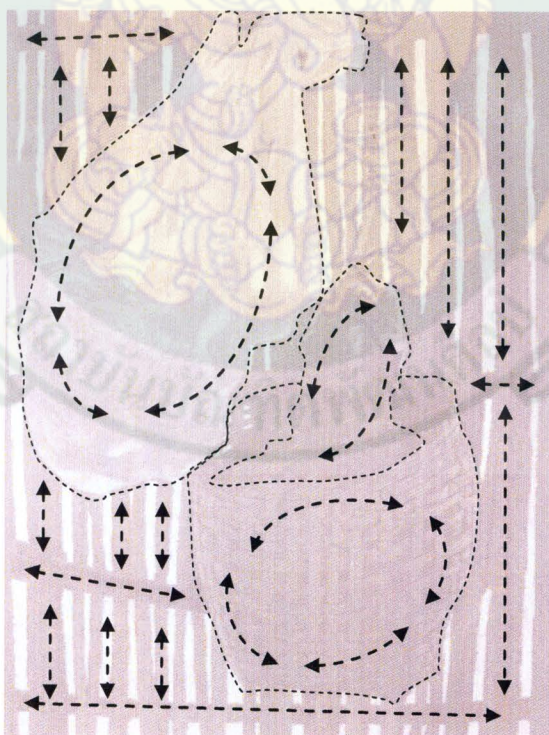
ภาพที่ 17 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 18 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 19 แสดงลักษณะรูปทรงของผลงานชิ้นที่ 1

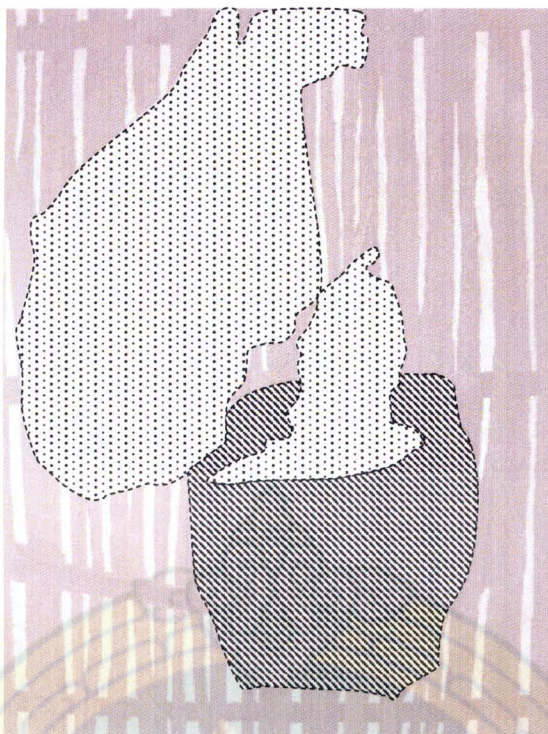
ภาพที่ 20 แสดงลักษณะเส้นของผลงานชิ้นที่ 1

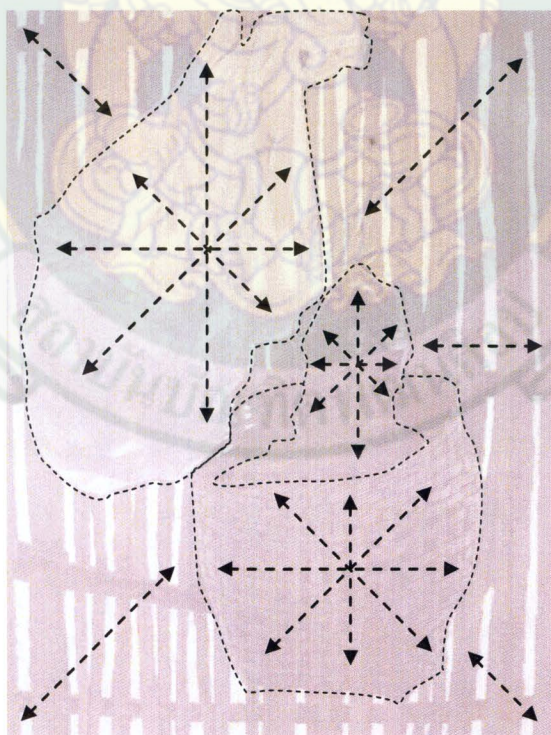
ภาพที่ 21 แสดงลักษณะสีของผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 22 แสดงลักษณะน้ำหนักของผลงานชิ้นที่ 1

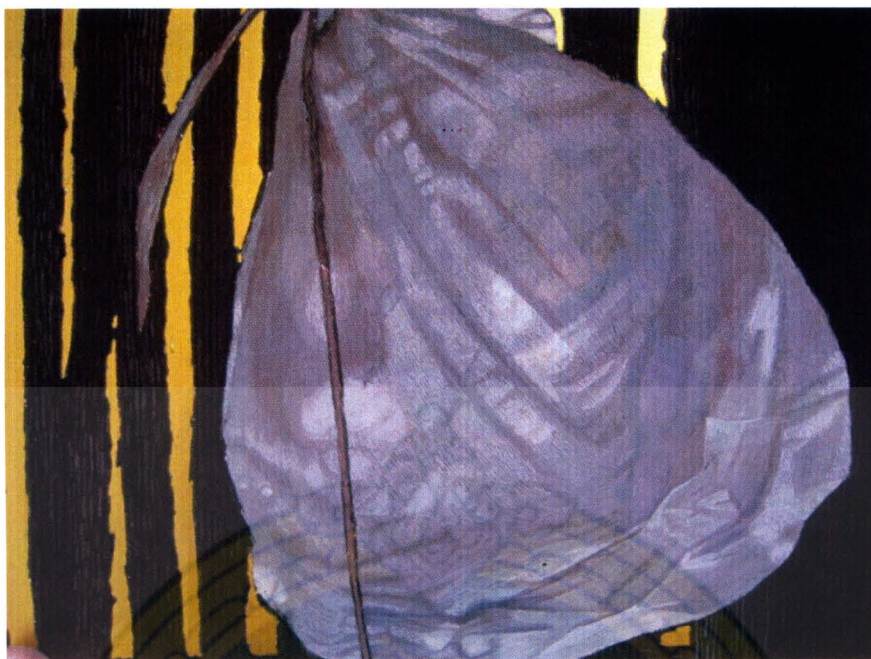
ภาพที่ 23 แสดงลักษณะพื้นผิวของผลงานชิ้นที่ 1

ภาพที่ 24 แสดงลักษณะพื้นที่ว่างของผลงานชิ้นที่ 1

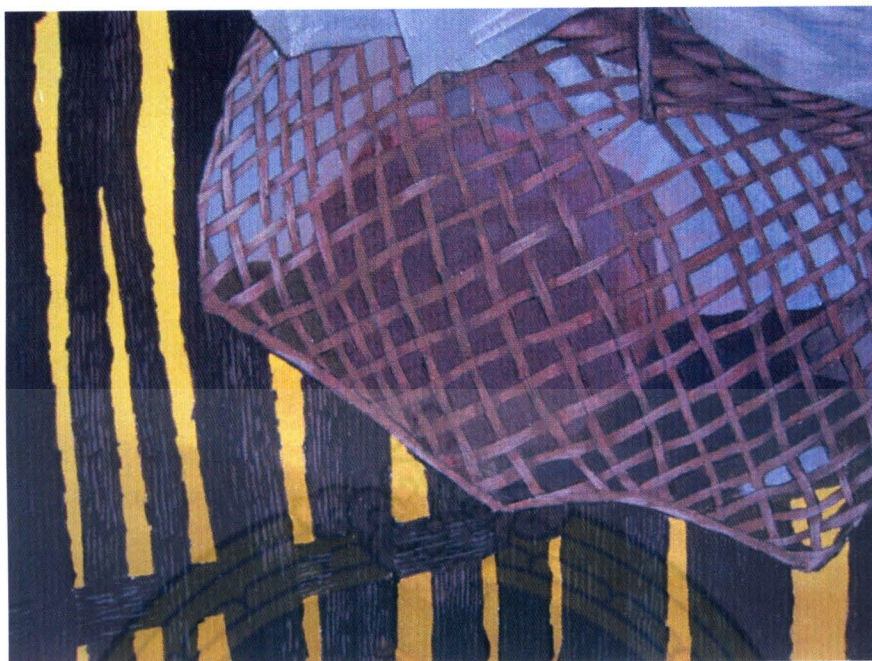
ภาพที่ 25 ผลงานชิ้นที่ 2 “ตะกร้ากับถุงพลาสติก”

ภาพที่ 26 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2

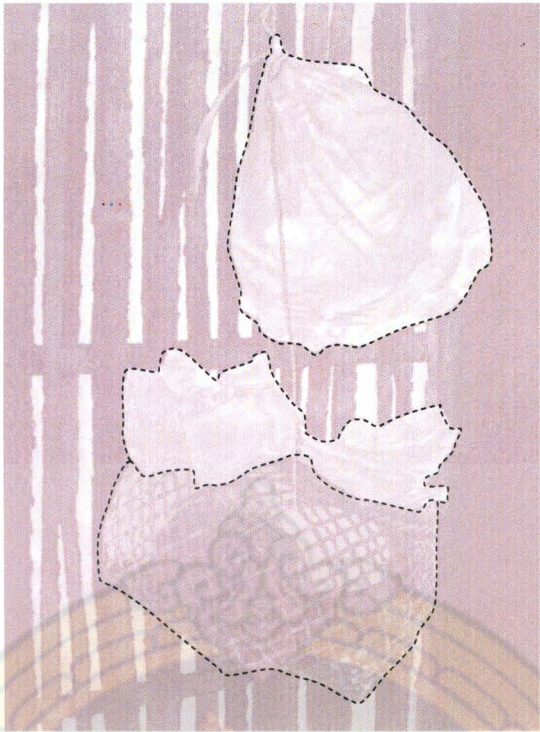
ภาพที่ 27 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2

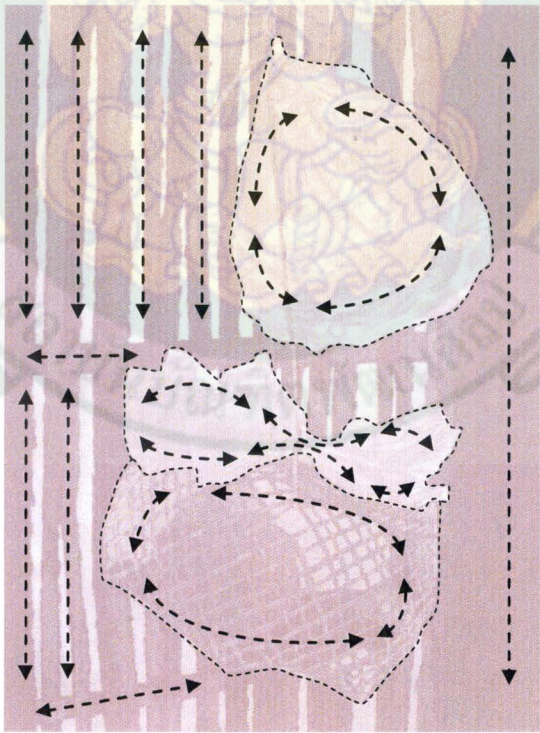
ภาพที่ 28 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 29 รายละเอียดของผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 30 แสดงลักษณะรูปทรงของผลงานชิ้นที่ 2

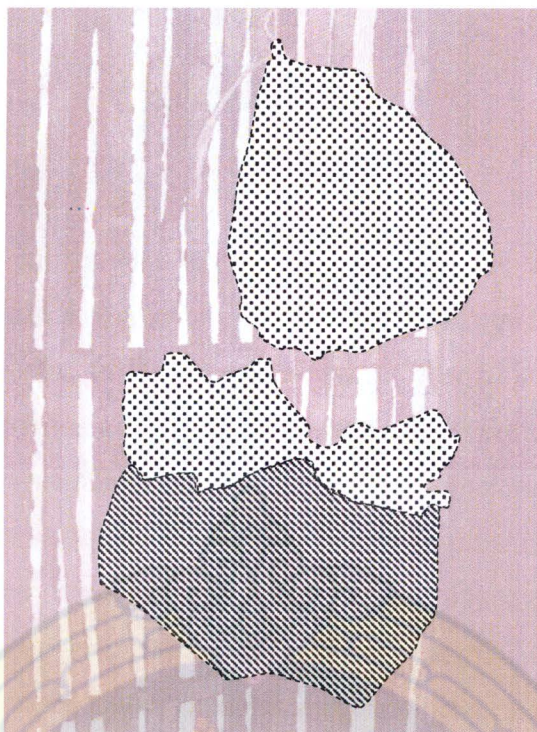
ภาพที่ 31 แสดงลักษณะเส้นของผลงานชิ้นที่ 2

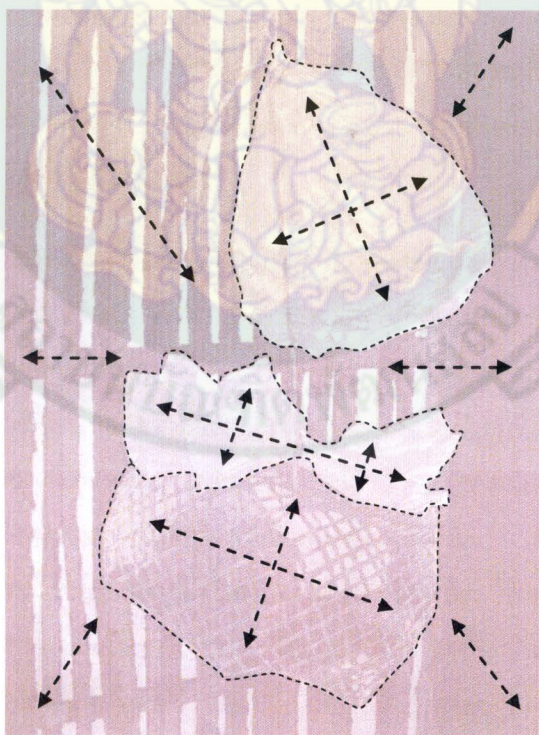
ภาพที่ 32 แสดงลักษณะสีของผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 33 แสดงลักษณะน้ำหนักของผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 34 แสดงลักษณะพื้นผิวของผลงานชิ้นที่ 2

ภาพที่ 35 แสดงลักษณะที่ว่างของผลงานชิ้นที่ 2

บทที่ 5

สรุปและข้อเสนอแนะ

ภาพรวมของวิชานบท อันได้แก่ สังคม ชุมชน ท้องถิ่น และครอบครัว มีความผูกพันที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและพฤติกรรมต่างๆ ของผู้คนตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เป็นสาระที่สามารถแสดงถึงหนึ่งวัฒนธรรมทางด้านจิตใจ สองวัฒนธรรมทางด้านวัตถุ อันเป็นลักษณะการดำเนินชีวิตแบบเรียบง่าย ค่อยเป็นค่อยไป โดยอาศัยการสังเกต บันทึกสื่อสิ่งแวดลอมที่บุคคลในชุมชนวัดไถ่ได้ใช้หรือพึ่งพาอาศัยดำรงอยู่ สาระแง่มุมประเภทข่าวของเครื่องใช้ที่ไม่มีความซับซ้อน ประกอบกับอุปนิสัยที่เอื้อเพื่อแผ่ที่ยังพอพบเห็นได้ในปัจจุบันนี้ ในภาพรวมอีกแง่มุมหนึ่งจะเห็นได้ว่าสภาพสังคมชนบทแห่งนี้ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วพร้อมกับเศรษฐกิจ ความเจริญทางเทคโนโลยี สิ่งปลูกสร้างและนวัตกรรมด้านสิ่งของเครื่องใช้ เป็นต้น ทว่าสิ่งประดิษฐ์คิดค้นที่เป็นเทคโนโลยีด้านนวัตกรรมสมัยใหม่มีบทบาทมากขึ้นในชีวิตประจำวัน ผู้คนมีความริบเร่ง หารายได้เพิ่มเพื่อตอบสนองความต้องการและความนิยมในวัตถุสมัยใหม่ที่อำนวยความสะดวกสบายในการซื้อหา ชาวเจ้าได้นำภาพที่เป็นแรงบันดาลใจและพื้นฐานทางทัศนธาตุองค์ประกอบต่างๆ ที่วิเคราะห์แล้วให้ความรู้สึกถึงความเรียบง่าย ไม่ซับซ้อน แต่แฝงนัยไว้ด้วยแง่มุมทางความคิดเชิงเปรียบเทียบ โดยแสดงภาพวัตถุสิ่งของที่เกี่ยวข้องกับการแขวน ซึ่งวัตถุนั้นมีทั้งของใช้ที่ผลิตมาจากธรรมชาติกับของใช้ที่ผลิตมาจากระบบอุตสาหกรรมใหม่ นำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานที่แสดงถึงความขัดแย้งทางด้านพื้นผิว ภายใต้เนื้อหาเศรษฐกิจที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งสิ่งของเครื่องใช้เหล่านั้นล้วนมีหน้าที่ที่แตกต่างกันตามประโยชน์ใช้สอย แต่สามารถผสมผสานกลมกลืนกันด้วยบรรยากาศสภาพแวดล้อมจากความเป็นจริง ที่ต้องอาศัยวิธีการสร้างสรรค์ให้เกิดความงามเชิงศิลปะ เหมาะสมกับเนื้อหา การแสดงออกเฉพาะตน

สาระเหล่านี้จึงเป็นที่มาของแนวความคิด ผนวกกับการวิเคราะห์สร้างสรรค์ผลงานในลักษณะเสมือนจริงโดยมีพื้นฐานการแสดงออกตามความเป็นจริงผ่านเนื้อหาทางด้านวิถีเกษตรกรรม คนชนบท และอิทธิพลจากศิลปะลัทธิเรียลลิสม์ (Realism) ด้วยวิธีการใช้สื่อะคริลิค ซึ่งเป็นสื่อที่มีคุณสมบัติสามารถเก็บรายละเอียดได้ดี กรรมวิธีไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทำให้สามารถสร้างผลงานจิตรกรรมลักษณะไทยที่มีความอิสระในการสร้างสรรค์มากขึ้น ผสมผสานกับการแสดงออกเฉพาะตน และกระบวนการสร้างสรรค์ทางทัศนศิลป์ดังกล่าวมาแล้วมานำเสนอ โดยแสดงถึงสภาพชีวิตชนบทของผู้ที่อยู่อาศัยในแถบลุ่มน้ำท่าจีน เพื่อสะท้อนสภาพวิถีชีวิตสังคมเกษตรที่มีสภาพชีวิตเปลี่ยนไปตามสภาวะสังคมสมัยใหม่โดยรอบในปัจจุบัน โดยเชื่อมโยงถึงสาระในอดีตที่วิถีชนบทมีการพึ่งพาวัสดุจากธรรมชาติ และมีความเป็นอยู่ที่เรียบง่าย มีชีวิตที่พอกินพออยู่ เป็นการแสดงนัยทางความคิดของสภาวะการณ์ที่เปลี่ยนแปลงในปัจจุบัน และปลูกจิตสำนึกให้ตระหนักถึงความดีงามของวิถี และภูมิปัญญาของบรรพบุรุษมิให้เลือนหายไปกับความเจริญทางด้านวัตถุที่มาพร้อมกับกาลเวลา ซึ่งการแสดงออกเหล่านี้เป็นประสบการณ์การแสดงออกทางสุนทรียภาพ เป็นความจริงแท้ที่ไม่ได้เขียนหรือบรรยายไว้ได้ภาพจะเห็นด้วย เห็นต่าง หรือเหมือนกันทุกคนนั้นต้องเรียนรู้จึงจะเข้าใจสารที่ผู้สร้างสรรค์ผลงานได้วาดไว้ ขึ้นอยู่

กับมุมมองและประสบการณ์ทางการเห็นที่เป็นปัจเจกของแต่ละคน ซึ่งระเบียบนี้เริ่มต้นจากการได้พบเห็น เกิดแนวความคิด มีแรงบันดาลใจ ทำการหาข้อมูล บันทึกภาพ เลือกสื่อที่นำมาแสดงออกโดยการร่างภาพแก้ปัญหาและพัฒนาจนเป็นผลงานสร้างสรรค์ด้วยทัศนธาตุต่างๆ ทั้งรูปทรง เส้น สี น้ำหนัก พื้นผิวและที่ว่าง

ผลงานชุดชิ้นนี้เป็นผลงานสร้างสรรค์จิตรกรรมอีกแนวทางหนึ่ง ที่แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างวัตถุสิ่งของกับสาระแง่มุมหนึ่งของวิถีชีวิตชนบท อันจะเป็นรูปแบบในการศึกษาค้นคว้าและพัฒนาสร้างสรรค์ผลงานในระดับสูงต่อไปตามวัตถุประสงค์และแนวความคิดด้วยวิธีการแสดงออกเฉพาะตน โดยใช้กระบวนการและวิธีการด้านจิตรกรรม คือ การใช้สีอะคริลิกเขียนที่แปรงซ้อนน้ำหนักแบบบางทับบางและการใช้เกียงในการเขียนขึ้นโครงสร้าง ซึ่งด้วยคุณสมบัติของสีอะคริลิก สามารถตอบสนองคุณสมบัติที่ต้องการแสดงสภาพของความเก่าหรือความใหม่ ลักษณะของพื้นผิวที่แสดงถึงความเรียบ ความขรุขระของวัตถุต่างๆ ตามสภาพความเป็นจริงจากตัววัตถุทั้งสองชนิดนั้นได้ดี ที่สำคัญจะกล่าวถึงคือ เนื้อหาที่ซ่อนอยู่ในภาพยังสะท้อนให้เห็นถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น การคงอยู่ ณ ปัจจุบัน และการดำเนินต่อไปของวิถีชีวิตในชนบทแถบลุ่มน้ำท่าจีน ที่มีวัฏจักรแห่งการเปลี่ยนแปลงความเจริญของสังคมแบบใหม่ที่เดินควบคู่ไปกับภูมิปัญญาแบบดั้งเดิม ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้นำไปคิดใช้หรือพัฒนาต่อยอดจนบรรลุผลเกิดคุณค่าทางจิตใจต่อไป

บรรณานุกรม

- ชลุต นิมเสมอ. องค์ประกอบของศิลปะ. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2544.
- ทวีเกียรติ ไชยงยศ. สุนทรียะทางทัศนศิลป์. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏสวนดุสิต, 2538.
- อิทธิพล ตั้งโฉลก. แนวทางการสอนและสร้างสรรค์จิตรกรรมชั้นสูง. กรุงเทพมหานคร: บริษัทอมรินทร์-พรินต์แอนด์พับลิชชิง จำกัด (มหาชน), 2550.
- “Early 19th Century Realism.”. [ออนไลน์]. เข้าถึงจาก :http://www.kingsacademy.com./mhodges/11_Western-Art/21_Early-19th-Century-Realism/21_Early-19th-Century-Realism.htm#Daumier สืบค้นเมื่อ 10 พฤศจิกายน 2557.

ภาคผนวก

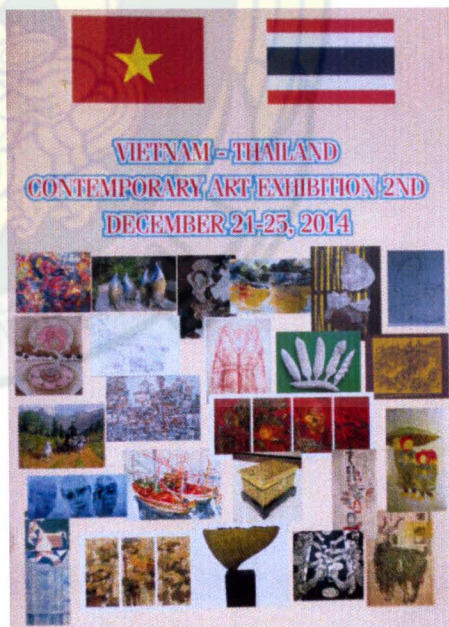
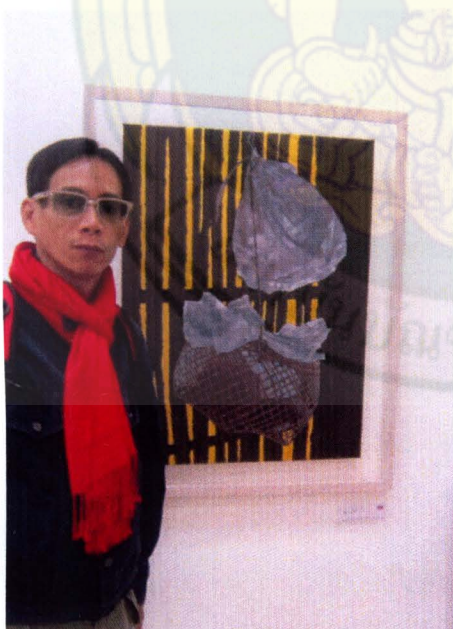

ทุนวิจัยและงานสร้างสรรค์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ปีงบประมาณ 2557

การแสดงผลนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยไทย – เวียดนาม ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศเวียดนาม

ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 21 – 27 กุมภาพันธ์ 2557

การแสดงผลนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยไทย – เวียดนาม ณ กรุงเทพมหานคร ประเทศเวียดนาม

ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 21 – 25 ธันวาคม 2557

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล นายวิทยา ชลสุวัฒน์
วัน เดือน ปีเกิด 29 ธันวาคม 2511
สถานที่เกิด จังหวัดชลบุรี
ที่อยู่ 249/3 หมู่ 4 หมู่บ้านท้ายสนามบิน ตำบลรั้วใหญ่ อำเภอมืองสุพรรณบุรี
 จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ที่ทำงาน วิทยาลัยช่างศิลป์สุพรรณบุรี 16 หมู่ 4 ถนนมาลัยแมน ตำบลรั้วใหญ่
 อำเภอมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี 72000
ตำแหน่ง ครูชำนาญการ
โทรศัพท์ 035-555370
มือถือ 086-1605510

ประวัติการศึกษา

- 2536 ปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาวิชาศิลป์ไทย มหาวิทยาลัยศิลปากร
- 2548 ปริญญาศิลปมหาบัณฑิต สาขาวิชาศิลป์ไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ประวัติการแสดงผลงาน

- 2535-2554 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมภายในประเทศ
- 2555 การแสดงนิทรรศการทศวรรษที่ 3 จิตรกรรมบัวหลวง
 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยความสัมพันธ์สองวัฒนธรรมไทย-ลาว ครั้งที่ 1
 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรม เนื่องในโอกาสครบรอบ 36 ปี ภาควิชาศิลป์ไทย
 คณะจิตรกรรมประติมากรรมและภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
- 2556 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยความสัมพันธ์สองวัฒนธรรมไทย-ลาว ครั้งที่ 2
 (ทุนวิจัยและงานสร้างสรรค์)
 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมคณาจารย์สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์
 (ทุนวิจัยและงานสร้างสรรค์)
- 2557 การแสดงนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัยไทย-เวียดนาม ครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2
 (ทุนวิจัยและงานสร้างสรรค์)

เกียรติประวัติ

- 2548 รางวัลที่ 2 เหรียญเงินจิตรกรรมบัวหลวง โดยมูลนิธิธนาการกรุงเทพ
- 2556-2557 ทุนวิจัยและงานสร้างสรรค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม